בְּכָל עִנְיָן (פסקי מהר״י ווייל (סי׳ ס)): **יט** אָסוּר לָטוּחַ שָׁמָן וְשׁוּם עַל הַצָּלִי בְּעוֹדוֹ (קיח) כְּנֶגֶד י כל בו (סי׳ לא).
(מג) הַמְּדוּרָה אֲפִלּוּ נִצְלָה הַצָּלִי מִבְּעוֹד יוֹם, דְּמִכָּל מָקוֹם יִתְבַּשֵּׁל הַשּׁוּם וְהַשֶּׁמֶן:

שיט דִּין הַבּוֹרֵר בְּשַׁבָּת. ובו י״ז סְעִיפִים:

א * אהַבּוֹרֵר אֹכֶל מִתּוֹךְ פְּסֹלֶת, אוֹ שֶׁהָיוּ לְפָנָיו שְׁנֵי מִינֵי אֳכָלִים * וּבוֹרֵר מִין מִמִּין אַחֵר, א שבת ע״ד (ע״א) והרמב״ם בפרק ח׳ (הי״ב).

בֵּאוּר הַיטֵב

לְהַפּוֹךְ בְּקֻדָּרָה הָרוֹצָה לְהַחְמִיר, וְעַיֵּן סוֹף סִימָן שכ״א, וְעַיֵּן בְּפָנִים מְאִירוֹת (ח״א סִימָן פ״ד: **יט** (מג) הַמְּדוּרָה. וְהוּא הַדִּין בְּמַעֲבִירוֹ מֵהָאֵשׁ כָּל זְמַן שֶׁהוּא רוֹתֵחַ שֶׁהָיָה סוֹלֶדֶת בּוֹ אָסוּר לָטוּחַ עָלָיו שׁוּם, דְּהָא עֲדַיִן כְּלִי רִאשׁוֹן הוּא, וְכֵן כָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן צ״ד סָעִיף קָטָן כ״א דִּבְרֵי שֶׁהוּא גּוּשׁ אֲפִלּוּ בִּכְלִי שֵׁנִי מְבֻשָּׁל וְכָל שֶׁכֵּן צָלִי עַיֵּן שָׁם, וַהֲרֵבָּה אֵין יוֹדְעִים לְהַזְהֵר וּכְשֶׁצּוֹלִין אֹתָן כְּשֶׁמּוֹצִיאִין אוֹתָהּ בְּעוֹדָהּ רוֹתַחַת מוֹשְׁחִין עָלֶיהָ שׁוּם, וְהוּא אִסּוּר כָּל זְמַן שֶׁהָיָה סוֹלֶדֶת בּוֹ. טַ״ז (סק״ כד). וְכָתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק״ מה) וְנִרְאֶה לִי דִּכְשֶׁמֵּן מַתִּיר סִימָן פ״ד:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בְּנִתְבַּשְּׁלָה כָּל צָרְכָּהּ וְאֵינָהּ עַל הָאֵשׁ: **יט** (קיח) כְּנֶגֶד הַמְּדוּרָה. לְאוֹ דַּוְקָא, (קנט) דְּהוּא הַדִּין בְּמַעֲבִיר אֶת הַשְּׁפּוּד שֶׁתְּחוּב עָלָיו הַצָּלִי מֵהָאֵשׁ, כָּל זְמַן שֶׁהוּא רוֹתֵחַ שֶׁהָיָה סוֹלֶדֶת בּוֹ אָסוּר לָטוּחַ עָלָיו, (קמ) וַאֲפִלּוּ אִם הִנִּיחַ אַחַר כָּךְ עַל הַקְּעָרָה שֶׁהוּא כְּלִי שֵׁנִי, גַּם כֵּן אָסוּר, דְּהָא כַּמָּה פּוֹסְקִים סוֹבְרִים דְּדִבֵּר גּוּשׁ כָּל זְמַן שֶׁהָיָה סוֹלֶדֶת בּוֹ אֲפִלּוּ בִּכְלִי שֵׁנִי מְבֻשָּׁל. (קמא) וּמִכָּל מָקוֹם בְּדִיעֲבַד אֵין לֶאֱסֹר כְּשֶׁהוּא מֻנָּח בִּכְלִי שֵׁנִי, (קמב) דְּסָמְכִינַן עַל הַפּוֹסְקִים דִּכְלִי שֵׁנִי אֵינוֹ מְבֻשָּׁל בְּכָל גְּוָנָיו. (קמג) וְכָל זֶה בְּשׁוּם וְשֶׁמֶן דְּהוּא דָּבָר חַי שֶׁלֹּא נִתְבַּשֵּׁל, (קמד) אֲבָל בְּשֶׁמֶן שָׁנְקְפָא מֻתָּר לָטוּחַ אֲפִלּוּ כְּנֶגֶד הַמְּדוּרָה, דְּאֵין בּוֹ שׁוּם מְשׁוּם בִּשּׁוּל כֵּיוָן שֶׁכְּבָר נִתְבַּשֵּׁל, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְמַעְלָה בְּסָעִיף ט״ז (סק״ק) דְּדָבָר יָבֵשׁ שֶׁכְּבָר נִתְבַּשֵּׁל אֵין בּוֹ שׁוּם מְשׁוּם בִּשּׁוּל, (קמה) וּמְשׁוּם נוֹלָד לֵיכָּא, כֵּיוָן דְּנִבְלַע בְּהַבָּשָׂר וְאֵינוֹ בָּעַיִן, (קמו) וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַרְסְקֶנּוּ בְּיָדַיִם, רַק יַנִּיחֶנּוּ עָלָיו מְעַט מְעַט וְהוּא נִמּוֹחַ מֵאֵלָיו. (קמז) וְהוּא הַדִּין דְּמֻתָּר לָטוּחַ מִטַּעַם זֶה עַל גַּבֵּי מִינֵי קְמָחִים וְקִטְנִיּוֹת [כְּגוֹן לָאקְשִׁי״ן עַרְבִּיזִי״ן הִירְ״ז] שֶׁנִּתְנוּם עַל גַּבֵּי קְעָרָה אַף שֶׁהוּא רוֹתֵחַ, וְרַק שֶׁיַּנִּיחֶנּוּ עָלָיו מְעַט מְעַט וְהוּא נִמּוֹחַ מֵאֵלָיו וְכַנַּ״ל. אֵיתָא בְּתוֹסֶפְתָּא (פי״ב ה״ד) אֶחָד נָתַן אֶת הָאוּר, וְאֶחָד נָתַן אֶת הָעֵצִים, וְאֶחָד נָתַן אֶת הַקְּדֵרָה, וְאֶחָד נָתַן אֶת הַמַּיִם, וְאֶחָד נָתַן אֶת הַבָּשָׂר, וְאֶחָד נָתַן אֶת הַצָּלִי, וְאֶחָד נָתַן אֶת הַתַּבְלִין, וְאֶחָד נָתַן אֶת הַשּׁוּם וְהַמֶּלַח, וְאֶחָד נָתַן אֶת הַקְּ

(ס) (א) **בְּנָפָה וּבְכָבָרָה חַיָּב,** (ב) * **בְּקָנוֹן וּבְתַמְחוּי פָּטוּר אֲבָל אָסוּר.** (ג) **וְאִם בֵּרַר [ב]בְּיָדוֹ** * **כְּדֵי לֶאֱכֹל** (ד) **לְאַלְתַּר, מֻתָּר.** הַגָּהָה: (ד) * וְכָל מַה שֶּׁבּוֹרֵר (ה) לְצָרְכּוֹ אוֹתָהּ סְעוּדָה שֶׁמְּסֻכָּם בָּהּ מִיָּד, מִקְרֵי לְאַלְתַּר (המגיד פרק ח' (ס"ג) ורבינו ירוחם נתיב י"ב חלק ח' ובית יוסף (ד"ה הטהלכ) וטור ורא"ש (פ"ז סי' ז)). (ו) **וַאֲפִלּוּ אֲחֵרִים אוֹכְלִים עִמּוֹ שָׁרֵי** (תוספות פרק כלל גדול (עד. ד"ס טהלכ ומיימ)). **וְלָכֵן מֻתָּר** (ז) **לְבָרֵר** (ג) **הַיָּרָק שֶׁקּוֹרִין שַׁלַאטי"ן (ח)** * **מִן הָעֵלִין הַמְעֻפָּשִׁין שֶׁבּוֹ, כָּל מַה שֶּׁצָּרִיךְ לֶאֱכֹל בְּאוֹתָהּ סְעוּדָה** (בית יוסף סימן שכ"א (ד"ה ופסור למתוק, עי"ש)): **ב [ג]הַבּוֹרֵר** (ט) **אֹכֶל מִתּוֹךְ הַפְּסֹלֶת בְּיָדוֹ לְהַנִּיחוֹ אֲפִלּוּ לְבוֹ בַּיּוֹם,** (י) **נַעֲשָׂה כְּבוֹרֵר לְאוֹצָר** (יא) **וְחַיָּב:** **ג** * **[ד]הָיוּ לְפָנָיו** * **שְׁנֵי מִינֵי אֳכָלִים מְעֹרָבִים, בּוֹרֵר אֶחָד מֵאֶחָד**

ב תוספות (שם ד"ה התניא) וְכֵן כָּתְבוּ רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל (עד. ד"ה ת"ר) וְהָרַמְבַּ"ם שָׁם.
ג שָׁם אוֹקִימְתָּא דְּאַבַּיֵי.
ד רַמְבַּ"ם שָׁם (הי"ג).

בְּאֵר הֵיטֵב

א (ס) בְּנָפָה. שֶׁזֹּהוּ דֶּרֶךְ בְּרִירָתוֹ: (ב) **לְאַלְתַּר.** וְדַוְקָא אֹכֶל מִתּוֹךְ הַפְּסֹלֶת, עַיֵּן סְעִיף ד'. הָרַב יַעֲקֹב אַבּוּלְעַפְיָא הוֹבִיאוּ דְּבָרָיו בְּמַהֲרִי"ט צָהֳלוֹן סִימָן ר"ג כָּתַב דְּמִדְּבְרֵי רַ"ש" (עד. ד"ה ובורר) נִרְאֶה, דַּאֲפִלּוּ לְאַלְתַּר דַּוְקָא כְּשֶׁבּוֹרֵר לְעַצְמוֹ מֻתָּר אֲבָל לַאֲחֵרִים אָסוּר, וּמַהֲרִי"ט צָהֳלוֹן שָׁם דָּחָה דְּבָרָיו וְכָתַב דַּאֲפִלּוּ לַאֲחֵרִים שָׁרֵי. עוֹד כָּתַב שָׁם מַהֲרַ"י אַבּוּלְעַפְיָא דְּהָרַמְבַּ"ם (פ"ח ה"י-ג) סָבִירָא לֵיהּ דְּבוֹרֵר פְּסֹלֶת מִתּוֹךְ אֹכֶל נַמִי מֻתָּר לְאַלְתַּר, (וּכְפִי') [וּלְפִי] זֶה כָּתַב דְּלְהָסִיר הַצְּרָעָה מִן הַכּוֹס מֻתָּר לְהַסִּירָהּ כְּשֶׁהוּא לְאַלְתַּר, וּמַהֲרִי"ט צָהֳלוֹן שָׁם דָּחָה דְּבָרָיו וְהֶעֱלָה שֶׁדַּעַת כָּל הַפּוֹסְקִים דְּפְּסֹלֶת מִתּוֹךְ הָאֹכֶל אָסוּר אֲפִלּוּ לְאַלְתַּר, וְהַנּוֹטֵל פְּסֹלֶת מִתּוֹךְ הָאֹכֶל לְעוֹלָם חַיָּב אֲפִלּוּ בְּיָד וּלְאַלְתַּר, וּמַהֲרִי"ט שָׁם הִתִּיר לְהָסִיר הַצְּרָעָה מִן הַכּוֹס בְּשַׁבָּת מִשּׁוּם אַחֵר, דְּאֵין בְּרִירָה בְּלֹת. וְגַם אֶת הַצְּרָעָה יִשְׁלַח, דְּלֹא שַׁיָּךְ בְּרִירָה אֶלָּא מַה שֶּׁצָּרִיךְ לְפַשְׁפֵּשׁ וְלִבְרֹר, אֲבָל דָּבָר שֶׁצָּף לְמַעְלָה כְּבָר בֻּרַר הוּא, וְהֵנִי לֵיהּ כְּמִשְׁחִיל בֵּינֵיתָא מַהֲלָכָא דְּאֵין זֶה בּוֹרֵר עַיֵּן שָׁם, וְהַיַּד אַהֲרֹן (הגב"י) כָּתַב עָלָיו דְּהָתָם זֶה הוּא דְּחוּק מֹאד, וְהַט"ז סִימָן זֶה סְעִיף קָטָן (י"ד) [י"ג] וּבְסִימָן תק"ו סְעִיף קָטָן ג' כָּתַב דְּאֵין לְהָסִיר הַצְּרָעָה וְהַזְּבוּבִים מִן הַכּוֹס, דְּהֵנִי לֵיהּ בּוֹרֵר פְּסֹלֶת מִתּוֹךְ אֹכֶל, אֶלָּא יִקַּח מִן הַמִּשְׁקֶה קְצָת עִמָּהֶם: (ג) **הַיָּרָק.** דַּוְקָא אֹכֶל מִתּוֹךְ הַפְּסֹלֶת. וַאֲפִלּוּ אֵין הָעֵלִין הַלָּלוּ פְּסֹלֶת גָּמוּר שֶׁרְאוּיִם לַאֲכִילָה עַל יְדֵי הַדְּחָק,

בְּאוּר הֲלָכָה

הָרַמְ"א לְקַמָּן בְּסָעִיף ג', וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם (ביה"ל ד"ה ומניח):

* **בְּקָנוֹן וְתַמְחוּי וְכוּ'.** **וַאֲפִלּוּ בֵּרַר בְּהָן רַק חֲצִי שִׁעוּר גַּרְגֶּרֶת גַּם כֵּן אָסוּר,** גְּזֵרָה אֲטוּ חֲצִי שִׁעוּר דְּנָפָה וּכְבָרָה, דְּיֵשׁ בָּזֶה אִסּוּר תּוֹרָה, דְּקִרְמָא לֵן חֲצִי שִׁעוּר אִסּוּר מִן הַתּוֹרָה [פְּרִי מְגַדִּים (מש"ז סק"א)]:

* **כְּדֵי לֶאֱכֹל לְאַלְתַּר. וַאֲפִלּוּ בֵּרַר רַק כְּדֵי לְהָאֲכִיל לִבְהֵמָה וְעוֹפוֹת לְאַלְתַּר, גַּם כֵּן שָׁרֵי** [פְּרִי מְגַדִּים (מש"ז סק"ה)]:

* **וְכָל מַה שֶּׁבּוֹרֵר וְכוּ'.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"ד), וְעַיֵּן בְּסֵפֶר תּוֹסֶפֶת יְרוּשָׁלַיִם שֶׁהוֹכִיחַ מִן הַיְרוּשַׁלְמִי (פ"ז ה"ב) דְּבְעֵינַן לְאַלְתַּר מַמָּשׁ, וּפְלֹא כְּהָרַמְ"א, וְנִרְאֶה דְּמִכָּל מָקוֹם אֵין לְהַחְמִיר בָּזֶה, דִּדְבְרֵי הָרַמְ"א יֵשׁ לָהֶם מְקוֹר מִן הַשַּׁ"ס שֶׁלָּנוּ (עד.), וּכְמוֹ שֶׁהֵבִיא רְאָיָה בְּבָאוּר הַגְּרַ"א, עַיֵּן שָׁם:

* **מִן הָעֵלִין הַמְעֻפָּשִׁים. בְּאֹפֶן בְּרִירָה זוֹ יֵשׁ חִלּוּק, דְּאִם הֵם עֲלִים מְפֻרְדִים, יָבֹר לוֹ הַטּוֹבִים וְיַנִּיחַ הַמְעֻפָּשִׁים** וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ג), **אֲבָל אִם הֵם קְלָחִים, כְּגוֹן חֲזֶרֶת שֶׁהָעֲלִים שֶׁמִּבַּחוּץ הֵם הַמְעֻפָּשִׁים, אֲז יָסִיר מִלְּמַעְלָה הַמְעֻפָּשׁוֹת, דְּהֵנִי לֵיהּ כְּמִסִּיר הַקְּלִפָּה לְאֹכֶל הַתּוֹךְ.** [שיורי ברכה (סק"א), וְכֵן כָּתַב בְּפְרִי מְגַדִּים (מש"ז סק"ג) דְּזֹהוּ לְאו דֶּרֶךְ בְּרִירָה רַק לְתַקֵּן הַמַּאֲכָל]:

ג * **הָיוּ לְפָנָיו וְכוּ'.** **הִנֵּה הַפְּרִי מְגֻדָּים** (מש"ז סק"ב) **מִסְתַּפֵּק דְּאִם בֵּרַר מִין אֶחָד מֵהֶם אִם שָׁרֵי בְּזֶה בְּרִירָה, דְּהֵי אֹכֶל וְהֵי פְּסֹלֶת, עַיֵּן שָׁם. וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי נִרְאֶה פָּשׁוּט מִלְּשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם** (פ"ח ה"י-ב), דְּסָבִירָא לֵיהּ דְּהַבְּרִירָה מַה שֶּׁבּוֹרֵר מִין אֶחָד מֵחֲבֵרוֹ וְעַל יְדֵי זֶה הוּא כָּל מִין בִּפְנֵי עַצְמוֹ, זֶהוּ עֶצֶם הַמְּלָאכָה, אֲלֹא דְּאִם דַּעְתּוֹ לֶאֱכֹל תֵּכֶף וְהוּא בְּיָדוֹ, הֲרֵי דֶּרֶךְ מַאֲכָל, וְאִם כֵּן קַל וָחֹמֶר הַדָּבָר, וּמַה הֵיכָא שֶׁהִנִּיחַ מִין אֶחָד עַל מְקוֹמוֹ שַׁיָּךְ שָׁם בְּרִירָה, וְכָל שֶׁכֵּן בָּזֶה שֶׁלֹּקֵחַ כָּל מִין וּמִין וּבֵרְרוֹ לְעַצְמוֹ דְּחָיֵב. **וְהִנֵּה הַפְּרִי מְגֻדָּים בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב** סְעִיף קָטָן י"ב **אַהֲא דְּאִיתָא שָׁם** (סט"ו) **דְּשָׁרֵי לְפַנֵּן הַחֲלמון מִן הַחֲלבון עַל יְדֵי מִסְנֶנֶת [שֶׁהוּא דּוֹמֶה לְנָפָה וּכְבָרָה] אַף דְּמִיקְרֵי שְׁנֵי מִינִים, וְהַשַּׁעַם מִשּׁוּם דְּאֵין מִסְנֶנֶת הַחֲלמון כְּדֵי לֶאֱכֹל כִּי אִם לִיפּוֹת מַרְאֵה הַחֲרַדָּל, וּמִזֶּה הוֹכִיחַ שָׁם דְּהוּא הַדִּין דְּמֻתָּר לְבָרֵר שְׁנֵי מִינֵי אֳכָלִים אֶחָד מֵחֲבֵרוֹ אַף עַל פִּי יְדֵי נָפָה וּכְבָרָה הֵיכָא דְּאֵין רוֹצֶה לֶאֱכֹלָם עַתָּה, וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי לֹא דָּמוּ כְּלָל, דְּהָתָם תַּרְוַיְיהוּ אֵינָם עוֹמְדִים לֶאֱכִילָה לְעוֹלָם,** דְּהַחֲלבוֹן יוֹרֵד לְמַטָּה לְגַוֵּן וְלֹא לֶאֱכִילָה וּלְפִיכָךְ אֵין שַׁיָּךְ עַל זֶה שָׁם בּוֹרֵר שֶׁאֵין מְתֻקָּנִים עַל יְדֵי בְּרִירָתוֹ לֶאֱכִילָה לְעוֹלָם **אֲבָל כְּשֶׁבּוֹרֵר שְׁנֵי מִינֵי אֳכָלִים כָּל אֶחָד מֵחֲבֵרוֹ כְּדֵי לֶאֱכֹל כָּל מִין בִּפְנֵי עַצְמוֹ לְאַחַר זְמַן, הֲרֵי שִׁפּוּר מְתֻקָּן שְׁנֵיהֶם עַל יְדֵי בְּרִירָתוֹ וּבוֹרֵר גָּמוּר הוּא וְכִמּוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ:**

* **שְׁנֵי מִינֵי אֳכָלִים.** סְעִיף זֶה מְיֻתָּר הוּא דִּכְבָר כָּתַב דִּין זֶה בְּסָעִיף א' וְלֹא נִקְטֵהּ

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הַפְּסֹלֶת, כְּגוֹן שֶׁנִּקְבֵי הַכְּבָרָה דַּקִּין וְהָאֹכֶל הוּא גַּס, וּפְעָמִים הוּא לְהִפּוּךְ [וְאִם הוּא בּוֹרֵר בִּכְלִי שֶׁאֵין דֶּרֶךְ לְבָרֵר בָּהּ, פָּטוּר אֲבָל אָסוּר וּכְדִלְקַמָּהּ (סק"ב)]. ג) אֲפִלּוּ אִם הוּא בּוֹרֵר אֹכֶל מִן הַפְּסֹלֶת וּבְיָדוֹ, אַף שֶׁדַּעְתּוֹ לֶאֱכֹל לְאַחַר זְמַן, חַיָּב. וְאֵינוֹ מַתִּיר לְבָרֵר כִּי אִם בְּאֹפֶן שֶׁיִּזְדַּמֵּן בְּכָל הַשְּׁלשָׁה אֳפָנִים דְּהֵנָּה שֶׁיִּבְרֹר הָאֹכֶל מִן הַפְּסֹלֶת, וְגַם שֶׁהַבְּרִירָה יִהְיֶה בְּיָדוֹ וְלֹא בִּכְלִי, וְגַם שֶׁיִּהְיֶה דַּעְתּוֹ לֶאֱכֹל מִיָּד, שֶׁאָז לָאו דֶּרֶךְ בְּרִירָה הִיא אֶלָּא דֶּרֶךְ אֲכִילָה הִיא. אֲלוּ עִקְּרֵי הַכְּלָלִים שֶׁבְּסִימָן זֶה, וְיֶתֶר הַפְּרָטִים נִבְאָר אִם יִרְצֶה ה' בַּסִּימָן הַבָּא:

א (א) בְּנָפָה וּבְכָבָרָה חַיָּב. שֶׁזֹּהוּ דֶּרֶךְ בְּרִירָתוֹ, (ב) **בְּקָנוֹן וּבְתַמְחוּי.** פֵּרֵשׁ רַשַׁ"י (ד"ה בקנון) קָנוֹן הוּא כְּלִי עֵץ שֶׁעוֹשִׂין כְּעֵין צִנּוֹר, רָחָב מִצַּד אֶחָד וְקָצָר מִצַּד אֶחָד, וְהַבּוֹרֵר קְטָנִיּוֹת נוֹתֵן אוֹתָם בְּצַד הָרָחָב וּמְנַעֲנֵעַ אוֹתָם, וְהֵם מִתְגַּלְגְּלִים וְיוֹרְדִים דֶּרֶךְ פִּיו הַקָּצָר, וְהַפְּסֹלֶת שֶׁאֵינָם עֲגֻלִּים נִשְׁאָרִים בַּכְּלִי, וְתַמְחוּי הִיא קְעָרָה גְּדוֹלָה, וּפָטוּר אֲבָל אָסוּר דְּהֵנִי בּוֹרֵר כִּלְאַחַר יָד, (ג) דְּעִקַּר בְּרִירָה אֵינוֹ אֶלָּא בְּנָפָה וּכְבָרָה: (ג) **וְאִם בֵּרַר בְּיָדוֹ.** הֵינוּ דַּוְקָא הָאֹכֶל מִן הַפְּסֹלֶת. וּלְהֶפֶךְ, בְּכָל גַּוְנֵי חַיָּב וּכְדִלְקַמָּן בְּסָעִיף ד' וְה': (ד) **וְכָל מַה שֶּׁבּוֹרֵר וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אֲפִלּוּ (ד) יַאֲרִיךְ זְמַן הָסְעוּדָה כַּמָּה שָׁעוֹת מִקְּרֵי לְאַלְתַּר, כֵּיוָן שֶׁהַבְּרִירָה הִיא סָמוּךְ לַסְּעוּדָה: (ה) **לְצָרְכּוֹ וְכוּ'.** וְאִם כַּוָּנָתוֹ כְּדֵי שֶׁיִּשְׁתַּיֵּר גַּם אַחַר סְעוּדָה אוֹ עַל סְעוּדָה אַחֶרֶת, חַיָּב חַשָּׁאת [טוּר]. אַךְ אִם מְמֵילָא נִשְׁתַּיֵּר מִבְּרִירָתוֹ עַד לְאַחַר הַסְּעוּדָה, (ה) אֵין בְּכָךְ כְּלוּם, כֵּיוָן שֶׁכְּבָר בֵּרַר בְּהֶתֵּר: (ו) **וַאֲפִלּוּ אֲחֵרִים וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּאֶחָד יָכוֹל לְבָרֵר בְּעַד כָּל בְּנֵי הַסְּעוּדָה וְאֵין בָּזֶה מִשּׁוּם בּוֹרֵר, דְּדֶרֶךְ אֲכִילָה הִיא, וַאֲפִלּוּ אֵינוֹ אוֹכֵל בְּעַצְמוֹ כְּלָל עִמָּהֶם גַּם כֵּן שָׁרֵי, וְהַאי 'עִמּוֹ' שֶׁכָּתַב רַמְ"א לָאו דַּוְקָא הוּא [בַּרְכֵּי יוֹסֵף (סק"א). עַיֵּן שָׁם שֶׁמּוֹכִיחַ כֵּן מִן הַתּוֹסָפוֹת (עד. ד"ה בורר ומניח), וְכֵן מַשְׁמַע בְּדִבְרֵי מֹשֶׁה הָאַרְךְ (ד"ה לצורך)]: (ז) **לְבָרֵר הַיָּרָק.** וְדַוְקָא בְּאֹפֶן זֶה דְּהֵנִי אֹכֶל מִן הַפְּסֹלֶת, (ח) אֲבָל לֹא לְהֶפֶךְ לִטֹּל הָעֵלִין הַמְעֻפָּשִׁין מִן הַטּוֹבִים, דְּהֵנִי בּוֹרֵר פְּסֹלֶת מִן הָאֹכֶל וְחַיָּב. וַאֲפִלּוּ אִם אֵין הָעֵלִין הַלָּלוּ גָּמוּר שֶׁרְאוּיִין לַאֲכִילָה עַל יְדֵי הַדְּחָק, אֲפִלּוּ הָכִי יֵשׁ אִסּוּר לְבָרְרָם מִדְּרַבָּנָן, דְּמִחֲזֵי כְּבוֹרֵר פְּסֹלֶת מִן הָאֳכָלִין: (ח) **מִן הָעֵלִין.** וְהוּא הַדִּין כְּשֶׁמָּנַח לְפָנָיו קְטָנִיּוֹת אוֹ שְׂאָר פֵּרוֹת, וְיֵשׁ בָּהֶם מִתְלָעִים וּמְעֻפָּשִׁים, וְכֵן פֵּרוֹת שֶׁנִּפְלוּ לָאָרֶץ וְנִתְעָרְבוּ בֶּעָפָר וּצְרוֹרוֹת, יְזַהֵר שֶׁלֹּא יְבָרֵר בְּיָדוֹ רַק מַה שֶּׁצָּרִיךְ לְאוֹתָהּ סְעוּדָה שֶׁרוֹצֶה לֶאֱכֹל תֵּכֶף וְלֹא יוֹתֵר דְּאָז חַיָּב, וְגַם יְזַהֵר שֶׁיְּבָרֵר דַּוְקָא הָאֹכֶל מִן הַפְּסֹלֶת וְלֹא לְהֶפּוּךְ [פְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ג) וְחַיֵּי אָדָם (ח"ב כלל טז ס"ד)]. **ב (ט) אֹכֶל מִתּוֹךְ הַפְּסֹלֶת.** דְּפְּסֹלֶת מִתּוֹךְ הָאֹכֶל אֲפִלּוּ לְאַלְתַּר חַיָּב וּכְדִלְקַמָּהּ (ס"ד וביה"ל ד"ה הבורר פסולת), וּמַה שֶּׁכָּתַב 'בְּיָדוֹ', הוּא הַדִּין בְּקָנוֹן וְתַמְחוּי: (י) **נַעֲשָׂה וְכוּ'.** דְּרֹב עִנְיְנֵי בְּרִירָה הוּא אַלְאַחַר זְמַן, [דְּלְאַלְתַּר, דֶּרֶךְ מַאֲכָל הוּא לְבָרֵר הָאֹכֶל מִן הַפְּסֹלֶת בְּעֵת הָאֲכִילָה], וְאָז הַדֶּרֶךְ לְבָרֵר בְּכָל דָּבָר אֲפִלּוּ בְּיָדוֹ, וְכָל שֶׁכֵּן בְּאִיזֶה כְּלִי, אֶלָּא דְּאִם בּוֹרֵר בְּנָפָה וּכְבָרָה אוֹ שֶׁהוּא בּוֹרֵר הַפְּסֹלֶת מִן הָאֹכֶל, דְּמִנְכַּר מִלְּתָא דִּלְשֵׁם בְּרִירָה הוּא, אֲפִלּוּ לְאַלְתַּר חַיָּב: (יא) **וְחַיָּב.** עַל כֵּן יֵשׁ לְזַהֵר בַּמֶּה שֶׁנּוֹהֲגִין הָעוֹלָם לְהָכִין בְּהַבְצָלִים בְּחֹמֶץ לְאַיָּזֶה תִּקּוּן מֵאֹכֶל לִסְעוּדָה שְׁלִישִׁית, וּבוֹרְרִין הָעֵלִין הַטּוֹבִים מִן

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ס) בְּנָפָה וּבְכָבָרָה. בְּשֵׁם הַפּוֹסְקִים: **(ג) וְאִם בֵּרַר בְּיָדוֹ.** רַשַׁ"י (ד"ה הבורר): **(ד) וְכָל מַה שֶּׁבּוֹרֵר.** אַחֲרוֹנִים: **(ה) לְצָרְכּוֹ.** וְאִם כַּוָּנָתוֹ כְּדֵי שֶׁיִּשְׁתַּיֵּר אַחַר כָּךְ נִמְלַךְ לְעַזְבָהּ לִסְעוּדָה אַחֶרֶת, אַף דְּחִיּוּב חַטָּאת אֵין בָּזֶה, דְּקַדְמָה מַעֲשֶׂה לְמַחְשָׁבָה, מִכָּל מָקוֹם לֹא אָרִיךְ לְמֶעְבַּד הָכִי [פְּרִי מְגַדִּים (מש"ז סק"ב)], וְצָרִיךְ רְאִיָּה לִדְבָרָיו, עַיֵּן בְּסִימָן שט"ז סְעִיף ו': **(ו) מִגֵּן אַבְרָהָם** (סק"ג):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן שיט

(ד) (יב) * **וּמַנִּיחַ** (הַשֵּׁנִי, כְּדֵי) * **לֶאֱכֹל מִיָּד.** הַגָּהּ: וּשְׁנֵי מִינֵי דָּגִים מִקְרֵי שְׁנֵי מִינֵי אֳכָלִים, וְאָסוּר לְבָרֵר אֶחָד מֵחֲבֵרוֹ אֶלָּא בְּיָדוֹ כְּדֵי (יג) לֶאֱכֹלוֹ מִיָּד, אַף עַל פִּי שֶׁהַחֲתִיכוֹת גְּדוֹלוֹת (יד) וְכָל אַחַת נִכֶּרֶת בִּפְנֵי עַצְמָהּ. אֲבָל כָּל שֶׁהוּא מִין אֶחָד, אַף עַל פִּי שֶׁבּוֹרֵר חֲתִיכוֹת גְּדוֹלוֹת מִתּוֹךְ קְטַנּוֹת, (טו) לֹא מִקְרֵי (ה) בְּרִירָה. וַאֲפִלּוּ הָיוּ שְׁנֵי מִינִים וּבוֹרֵר מִשְּׁנֵיהֶם בְּיַחַד הַגְּדוֹלוֹת מִתּוֹךְ הַקְּטַנּוֹת אוֹ

בַּאֵר הֵיטֵב

אָסוּר לְבָרֵר הַפְּסֹלֶת. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג): **ג** (ד) **וּמַנִּיחַ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּאוֹתוֹ שָׁרוֹצֶה לֶאֱכֹל עַתָּה חָשׁוּב כְּאֹכֶל וְהַשֵּׁנִי חֲשִׁיבָא פְּסֹלֶת, וְאִם כֵּן צָרִיךְ לְבָרֵר זֶה שָׁרוֹצֶה לֶאֱכֹל עַתָּה דַּחֲשִׁיב כְּאֹכֶל וּלְהַנִּיחַ הַשֵּׁנִי, אֲבָל אִפְכָּא לֹא, דְּהָוֵי פְּסֹלֶת מִתּוֹךְ אֹכֶל, וְכֵן כָּתַב הַתְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי׳ נז). מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד): (ה) **בְּרִירָה.** וְטַ״ז (סק״ב) חוֹלֵק וְכָתַב דְּיֵשׁ לְהַחְמִיר אֲפִלּוּ בְּמִין אֶחָד, וְלֹא יְבָרֵר אֲפִלּוּ בְּמִין אֶחָד וַאֲפִלּוּ גְּדוֹלוֹת מִתּוֹךְ קְטַנּוֹת, רַק מַה שֶּׁהוּא רוֹצֶה לֶאֱכֹל עַתָּה, אוֹ שֶׁיְּקַח סְתָם מִן הַבָּא

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הַכְּמוּשִׁים וְהַמִּתְלָעִים, שֶׁלֹּא יַעֲשׂוּ זֶה רַק סְמוּךְ לַסְּעוּדָה, וְגַם יִזָּהֵר שֶׁלֹּא יְבָרֵר הַכְּמוּשִׁים מִן הַטּוֹבִים, דְּזֶה הָוֵי פְּסֹלֶת מִן הָאֹכֶל, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּסָעִיף קָטָן ז׳. וּבְשֻׁלְטֵי גִּבּוֹרִים (מב. אות א) כָּתַב דְּנָהֲגִ לְהָכִין זֶה מֵעֶרֶב שַׁבָּת דְּקָשֶׁה לְזַהֵר בְּעִנְיְנֵי הַבְּרִירָה בָּזֶה, וְהִנֵּה הַמַּחְמִיר וְעוֹשֶׂה כֵּן תָּבֹא עָלָיו בְּרָכָה [אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ה)]. וּמִכָּל מָקוֹם אֵין לְמָחוֹת בְּיַד הַמַּקִּילִין וּמְכִינִין בְּשַׁבָּת, דְּיָכוֹל לִסְמֹךְ עַל הָרַמ״א הַנַּ״ל בְּסָעִיף א׳ בַּהֲגָ״ה, אַף שֶׁיִּזָּהֵר בְּכָל מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ:

ג (יב) וּמַנִּיחַ הַשֵּׁנִי. רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּאוֹתוֹ (ו) שָׁרוֹצֶה לֶאֱכֹל עַתָּה חָשׁוּב כְּאֹכֶל וְהַשֵּׁנִי חָשׁוּב פְּסֹלֶת, וְאִם כֵּן צָרִיךְ לְבָרֵר זֶה שָׁרוֹצֶה לֶאֱכֹל מִיָּד דְּחָשׁוּב כְּאֹכֶל וּלְהַנִּיחַ הַשֵּׁנִי בְּקֵעָרָה, אֲבָל אִיפְכָּא לֹא, דְּהָוֵי פְּסֹלֶת מִתּוֹךְ אֹכֶל, דְּקִימָא לַן דְּאָסוּר לְבָרֵר אֲפִלּוּ כְּשָׁרוֹצֶה לֶאֱכֹל הַמִּין הַשֵּׁנִי לְאַלְתַּר: **(יג) לֶאֱכֹלוֹ מִיָּד.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁיְּבָרֵר אוֹתוֹ שָׁרוֹצֶה לֶאֱכֹל מִיָּד, וְלֹא יְבָרֵר אוֹתוֹ שָׁרוֹצֶה לְהַנִּיחַ לְסָעוּדָה הָאַחֶרֶת. **(יד) וְכָל אַחַת וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּמִכָּל מָקוֹם שַׁיָּךְ בָּזֶה בְּרִירָה, כֵּיוָן שֶׁאֵין מְסַדְּרוֹת כָּל מִין בִּפְנֵי עַצְמוֹ אֶלָּא מְעֹרָבִין בְּיַחַד: **(טו) לֹא מִקְרֵי בְּרִירָה.** אִם לֹא (ח) שֶׁקָּצַת מֵהֶם אֵינָם טוֹבִים כָּל כָּךְ כְּמוֹ חֲתִיכוֹת הָאֲחֵרִים, כְּגוֹן שֶׁנִּקְדְּחוּ מִכֹּחַ הַבִּשּׁוּל אֵיזֶה חֲתִיכוֹת דָּגִים, וְרוֹצֶה לְבָרֵר אוֹתָן שֶׁלֹּא נִקְדְּחוּ, אוֹ שֶׁאֵיזֶה חֲתִיכוֹת דָּגִים הָוֵי מִדָּג חַי וְאֵיזֶה מִדָּג מֵת, וְרוֹצֶה לְבָרֵר אֵלּוּ מֵאֵלּוּ, בְּכָל זֶה אֲפִלּוּ בְּמִין אֶחָד שַׁיָּךְ בְּרִירָה, וְצָרִיךְ לְבָרֵר זֶה שָׁרוֹצֶה לֶאֱכֹל עַכְשָׁיו, וְדָמֵי מַמָּשׁ לְעֵלִין מְעֻפָּשִׁין בְּסָעִיף א׳. וַחֲפוּחִים חֲמוּצִים וּמְתוּקִים מִסְתַּפֵּק הַפְּרִי מִגְּדִים (משז״ז סק״ב) אִי מִקְרֵי מִין אֶחָד אִם לֹא. וְאִם מְחֻמֶּצֶת חֲמִיצוּתוֹ אֵין רָאוּי לֶאֱכֹל, הָוֵי בְּוַדַּאי דּוֹמֶה לִפְסֹלֶת, וְיֵשׁ בָּזֶה מַשּׂוּם אִסּוּר בְּרִירָה, וַאֲפִלּוּ נֶאֱכָלִים עַל יְדֵי הַדְּחָק, יֵשׁ בָּזֶה אִסּוּר מִדְּרַבָּנָן, וְדָמֵי לְעֵלִין מְעֻפָּשִׁין הַנַּ״ל בְּסָעִיף א׳. [א]וְהִנֵּה הַטַּ״ז (סק״ב) מַחְמִיר אֲפִלּוּ בְּמִין אֶחָד, שֶׁלֹּא יְבָרֵר אֶלָּא אוֹתוֹ שָׁרוֹצֶה לֶאֱכֹל עַתָּה, אוֹ שֶׁיִּקַּח סְתָם מִן הַבָּא לְהַנִּיחַ לִסְעוּדָה אַחֶרֶת לֹא דָּרֵךְ בְּרִירָה, אֲבָל (ט) הָרַבֵּה אַחֲרוֹנִים חָלְקוּ עָלָיו וְהִסְכִּימוּ עִם הָרַמ״א שֶׁפָּסַק כִּתְרוּמַת הַדֶּשֶׁן. וְדַע (י) דְּבָשָׂר צָלִי וּמְבֻשָּׁל מִקְרֵי שְׁנֵי מִינִים לְעִנְיָן זֶה, וְכָל שֶׁכֵּן בָּשָׂר שֶׁל מִינֵי עוֹפוֹת מְחֻלָּקִין, וְעַל כֵּן צְרִיכִין לְזַהֵר בְּסָעוּדוֹת גְּדוֹלוֹת שֶׁמְּמַנִּחִים כַּמָּה מִינֵי עוֹפוֹת יַחַד וּבוֹרְרִין לְהַנִּיחַ לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת, שֶׁיְּבָרְרוּ אֵלּוּ שָׁרוֹצִין לֶאֱכֹל עַכְשָׁיו וְלֹא לְהָפוּךְ. כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּהוּא הַדִּין בְּכָל דָּבָר כְּשֶׁהֵם שְׁנֵי מִינִים, כְּגוֹן כֵּלִים וּבְגָדִים, שַׁיָּךְ

בֵּאוּר הַלָּכָה

אֶלָּא מִשּׂוּם סִיָּפָא דְּאִם בֵּרַר וְהִנִּיחַ לְאַחַר זְמַן, דִּדְיֵן זֶה עֲדַיִן לֹא נִזְכַּר, כִּי בְּסָעִיף ב׳ לֹא מַיְירֵי אֶלָּא בְּאֹכֶל וּפְסֹלֶת וְלֹא בִּשְׁנֵי מִינֵי אֳכָלִין:

* **וּמַנִּיחַ הַשֵּׁנִי כְּדֵי וְכוּ׳.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק יב). וְהִנֵּה לְשׁוֹן הַמְחַבֵּר מָעְתָּק מֵהַרְמְבַּ״ם פֶּרֶק ח׳ מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת הֲלָכָה י״ג, וְהֵם כְּפִשְׁטָן, וּמַנִּיחַ לַאֲחֵרִים אוֹ לְעַצְמוֹ, וְהָרַב מוֹסִיף תֵּבַת ׳הַשֵּׁנִי כְּדֵי׳, וְשִׁנָּה כַּוָּנַת הַמְחַבֵּר וְהָרַ״מ ז״ל לְהוֹדִיעַ לָנוּ דְּאוֹתוֹ שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה עַתָּה הוּא כִּפְסֹלֶת, וְצָרִיךְ לְבָרֵר אוֹתוֹ שָׁרוֹצֶה לֶאֱכֹל דַּוְקָא וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַתְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי׳ נז) [פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ד)]. וְאִם דַּעַת הָרַמְבַּ״ם הוּא גַּם כֵּן כְּהָרַמ״א, לֹא בְּרִירָא, דִּיֵּשׁ גְּדוֹלִים שֶׁאֵינָם סוֹבְרִין כֵּן, עַיֵּן בְּסֵפֶר מֵאֲמַר מָרְדְּכִי (סק״ד) שֶׁהֵבִיא בְּשֵׁם הָרַב רַבִּי דָּוִד עֲרָאמָה בְּפֵרוּשׁוֹ לְהָרַמְבַּ״ם שֶׁכָּתַב, דִּבְשְׁנֵי מִינֵי אֳכָלִים, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא אָכַל מִזֶּה שֶׁבְּרַר, אֶלָּא מַה שֶּׁהָיָה בּוֹרֵר בְּיָדוֹ הִנִּיחוֹ לִבּוֹ בְּיוֹם אוֹ לְמָחָרָת, וְאָכַל הַמִּין הַנִּשְׁאָר שָׁרִי, דְּלֹא אִסְתְּרִינַן זֶה אֶלָּא בְּבוֹרֵר פְּסֹלֶת גְּמוּר מִתּוֹךְ אֹכֶל, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא דְּהָוֵי שְׁנֵי מִינֵי אֳכָלִים, וְכָל שֶׁבּוֹרֵר כְּדֵי לֶאֱכֹל לְאַלְתַּר שָׁרִי עַד כְּאן לְשׁוֹן הַמְּאֲמַר מָרְדְּכִי, וְכֵן כָּתַב גַּם כֵּן בְּסֵפֶר מִגְלַּת סָפָר (לארין סה ד״ה כיצד הבורר) לְדַעַת הָרַמְבַּ״ם. אָמְנָם לְמַעֲשֶׂה אֵין לָזוּז מִדִּבְרֵי הַתְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן וְהָרַמ״א, שֶׁמְּקוֹרָן הוּא מִדִּבְרֵי הָרֹא״ש (פ״ז סי׳ ד) [וְדִבְרֵי הַתּוֹסֹפוֹת (עד.) בְּדִבּוּר הַמַּתְחִיל הָיוּ וכו׳, שֶׁכָּתְבוּ שֶׁבּוֹרֵר אוֹתוֹ שֶׁאֵינוֹ חָפֵץ וכו׳, יֵשׁ לְהִסְתַּפֵּק אִי כְּוָתָם אֲפִלּוּ בְּלֶאֱלְתַּר אוֹ דַּוְקָא בְּלֶאֱחַר זְמַן, וּפְלִיגִי אַדַּעַת הָרַמְבַּ״ם (שם) וְהַסְּמַ״ג (לארין סה. הבורר) וְיֵתֶר הַפּוֹסְקִים דְּסִבְרָא לְהוּ דְּפְסֹלֶת מִתּוֹךְ אֹכֶל לְאַלְתַּר חַיְיבִ, וְנוֹגֵעַ בְּעִנְיַן אִסּוּר דְּאוֹרַיְיתָא:

* **לֶאֱכֹל מִיָּד.** הִנֵּה בְּסֵפֶר יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב (סק״א) הִקְשָׁה בְּעִקַּר מְלֶאכֶת בּוֹרֵר, אֲפִלּוּ בּוֹרֵר פְּסֹלֶת מִתּוֹךְ אֹכֶל אַמַּאי חַיָּב, הֲרֵי הוּא מְלֶאכֶה שֶׁאֵין צָרִיךְ לְגוּפָהּ, דְּהֲרֵי אֵינוֹ צָרִיךְ לְהַפְּסֹלֶת כְּלָל, אֶלָּא שֶׁבּוֹרְרוֹ כְּדֵי לְדַחוֹת הַנֶּזֶק מֵעָלָיו, וַהֲרֵי הוּא כְּמוֹצִיא אֶת הַמֵּת לְקָבְרוֹ, וְתֵרֵץ דְּעִנְיַן מְלֶאכֶת בּוֹרֵר הוּא שֶׁהַפְּסֹלֶת אֵינוֹ רָאוּי לַאֲכִילָה, וְגַם הָאֹכֶל אֵין רָאוּי כָּל כָּךְ לַאֲכִילָה עִם הַפְּסֹלֶת שֶׁבְּתוֹכוֹ, גָּלֵל כֵּן הוּא מַפְרִיד הַפְּסֹלֶת מִן הָאֹכֶל, וְאִם כֵּן הַמְּלֶאכָה אֵינָהּ נִקְרֵאת עַל בְּרִירַת הַפְּסֹלֶת, רַק דְּמִתַּקֵּן הָאֹכֶל שֶׁיִּהְיֶה רָאוּי לַאֲכִילָה, וְזֶהוּ מְלֶאכָה הַצְּרִיכָה לְגוּף הָאֹכֶל דְּמִשּׁוּם לֵיהּ אֹכֶל גָּמוּר. וּלְפִי זֶה דַּוְקָא פְּסֹלֶת מִתּוֹךְ אֹכֶל דְּאֵין רָאוּי לַאֲכִילָה כְּלָל מִתְּחִלָּה וּמְשֻׁנֵּי לֵיהּ אֹכֶל עַל יְדֵי הַבְּרִירָה הַזֹּאת, אֲבָל בִּשְׁנֵי מִינֵי אֳכָלִין כְּשֶׁמַּפְרִיד הָאֹכֶל הַשֵּׁנִי מֵחֲמַת שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לֶאֱכֹלוֹ, חֲשִׁיב מְלֶאכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה לִגּוּפָהּ כֵּיוָן דְּאֹכֶל זֶה שָׁרוֹצֶה לֶאֱכֹל כַּעַת רָאוּי לַאֲכִילָה אַף אִם לֹא נִפְרַד הָאֹכֶל הַשֵּׁנִי, וּפְרִידָתוֹ הוּא רַק מֵחֲמַת שֶׁכָּעֵת אֵין נַפְשׁוֹ חָשְׁקָה בּוֹ, הָוֵי מְלֶאכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה לְגוּפָהּ, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְאִם כֵּן לְפִי דְּבָרָיו יִהְיוּ דִּבְרֵי הָרַמְבַּ״ם (שם הי״ב) הַנִּזְכָּר בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ סָעִיף א׳ לְשִׁיטָתוֹ דִּמְלֶאכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה לְגוּפָהּ פָּטוּר, לֹא יִהְיֶה חַיָּב לְפִי זֶה לְדִידָן דְּפָסְקִינַן דִּמְלֶאכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה לְגוּפָהּ פָּטוּר, אֲבָל בְּבוֹרֵר אוֹתוֹ שֶׁאֵין חָפֵץ לֶאֱכֹל אֲפִלּוּ בְּכֹלִי, וְרַק אִם בּוֹרֵר אוֹתוֹ שֶׁחָפֵץ לֶאֱכֹל לְאַלְתַּר וּבְכֹלִי, אוֹ בְּיָדוֹ וּלְאַחַר זְמַן. וְקָשֶׁה דִּלְפִי דְּבָרָיו אַמַּאי הֶעֱתִיק הָרֹא״ש (שם) [וְהַפּוֹסְקִים], דְּסִבְרָא לְהוּ דִּמְלֶאכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה לְגוּפָהּ פָּטוּר, אֶת הַדִּין דְּאוֹתוֹ שֶׁאֵינוֹ חָפֵץ לֶאֱכֹל מִיקְרֵי פְּסֹלֶת, וְאִי אֶפְשָׁר לוֹמַר דְּלִכְלֵךְ הָעֲתִיק זֶה כְּמוֹ שֶׁמּוּכָח בְּדִבְרָיו שָׁם, וְעַל כָּרְחָךְ צָרִיךְ לוֹמַר דְּסִבְרָא לֵיהּ דְּגַם בְּשִׁנֵּי מִינֵי אֳכָלִים הַמְעֹרָבִים מִתְעַפֵּשׁ כָּל מִין עַל יְדֵי בְּרִירַת חֲבֵרוֹ מִפְּנֵי, וְעַל כֵּן מִיקְרֵי מְלֶאכָה הַצְּרִיכָה לְגוּפָהּ. רַק כָּל זֶה לֹא שַׁיָּךְ כִּי אִם כְּשֶׁהַמִּינִין מְעֹרָבִין יַחַד כָּל מִין בַּחֲבֵרוֹ וְנִתְקַן הַמִּין עַל יְדֵי בְּרִירַת חֲבֵרוֹ מִפְּנֵי, מַה שֶּׁאֵין כֵּן **כְּשֶׁמַּנִּח בְּקֵעָרָה מִין אֶחָד עַל מִין שֶׁלְּמַטָּה מִמֶּנּוּ, וּמְסַלֵּק לְהַמִּין שֶׁלְּמַעְלָה כְּדֵי לְהַגִּיעַ לְמִין שֶׁלְּמַטָּה מִמֶּנּוּ, לֹא שַׁיָּךְ בָּזֶה תִּקּוּן שֶׁיִּהְא נִקְרָא מְלֶאכָה שְׁצְרִיכָה לְגוּפָהּ, וְיוֹתֵר נִרְאֶה דְּאֲפִלּוּ אִסּוּר דְּרַבָּנָן לֹא שַׁיָּךְ בָּזֶה,** וְגַם אֲפִלּוּ לְמַאן דְּאָמַר מְלֶאכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה לְגוּפָהּ חַיָּב, גַּם כֵּן יְהֵא מָתְר בָּזֶה, וְכִדְמַשְׁמַע לְשׁוֹן הָרַמְבַּ״ם (שם הי״ג) -עֲרוּךְ דְּקָאָמַר הָיוּ לְפָנָיו וכו׳ מְעֹרָבִים, מַשְׁמַע אֲבָל אֵינָן מְעֹרָבִים לֹא שַׁיָּךְ שָׁם בּוֹרֵר בְּמֶה שֶׁמְּסַלֵּק מִין אֶחָד מֵחֲבֵרוֹ. **וַאֲפִלּוּ אִם תִּרְצֶה לִדְחֹק וְלוֹמַר דִּבְמֶה שֶׁאֵינוֹ מְסֻדָּר כָּל מִין בִּפְנֵי עַצְמוֹ הוּא בִּכְלַל מְעֹרָבִין וְשַׁיָּךְ בָּזֶה שָׁם בְּרִירָה, מִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דְּאֵין לְהַחְמִיר בָּזֶה רַק כְּשֶׁמְּסַלְּקוֹ מִלְּמַעְלָה וְדַעְתּוֹ בִּבְרִירָתוֹ כְּדֵי לְהַנִּיחוֹ לְאַחַר זְמַן,** דְּאִז אִם הוּא בִּכְלַל בְּרִירָה נוֹכַל לוֹמַר דְּמִיקְרֵי מְלֶאכָה וְגַם מְלֶאכָה הַצְּרִיכָה לְגוּפָהּ, **כֵּיוָן דְּבַהֲסָרָתוֹ מִלְּמַעְלָה אַלְאַחַר כָּךְ, לֹא שָׁנָא אִם מְכִינוֹ עַל יוֹם זֶה אוֹ עַל יוֹם אַחֵר, אֲבָל אִם אֵינוֹ חוֹשֵׁב אוֹדוֹתוֹ כְּלָל רַק שָׁרוֹצֶה לְהַסִּירוֹ כְּדֵי לְהַגִּיעַ לְמִין שֶׁלְּמַטָּה מִמֶּנּוּ, זֶה לֹא הָוֵי בִּכְלַל בּוֹרֵר כְּלָל,** וְדוּמְיָא דְּמֹה שֶׁפָּסַק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ לְעֵיל בְּסִימָן שט״ז סָעִיף ז׳ לְעִנְיַן צְיִדַת נָחָשׁ, דְּאִם מְתַעֵסֵק שֶׁלֹּא יִשְׁכְּנוּ מָתָר, וְהוּא אֲפִלּוּ לְהָרַמְבַּ״ם דְּסִבְרָא לֵיהּ דִּמְלֶאכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה לְגוּפָהּ חַיָּב, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הַצַּיְדָה רַק כְּדֵי לְהַפְרִיד מֵעָלָיו לֹא הָוֵי בִּכְלַל מְלֶאכָה דְּאוֹרַיְיתָא, וְהָכִי נְמֵי בְּעִנְיָנֵנוּ שָׁרוֹצֶה לְסַלְּקוֹ רַק כְּדֵי לְהַגִּיעַ לְמִין שֶׁלְּמַטָּה מִמֶּנּוּ, **וּלְעִנְיַן פְּסֹלֶת מִתּוֹךְ אֹכֶל שֶׁאֵנִי שְׁמִתְפָּשֵׁה הָאֹכֶל עַל יְדֵי בְּרִירָתוֹ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּזֶה שֶׁאֵינוֹ מִתְפָּשֵׁה הַמִּין שֶׁלְּמַטָּה עַל יְדֵי זֶה, וְרַק מִשּׁוּם עֶצֶם הַבְּרִירָה שֶׁבּוֹרֵר כָּל מִין מֵחֲבֵרוֹ, וְזֶה לֹא שַׁיָּךְ בָּזֶה,** וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ רְאָיָה מִצְּיִדַת נָחָשׁ. וְאַף דְּשַׁם יֵשׁ כַּמָּה פּוֹסְקִים דִּפְלִיגִי שָׁם אַהֲרַמְבַּ״ם וּסְבִירָא לְהוּ דְּעִקַּר הַטַּעַם הוּא מִשּׁוּם דִּמְלֶאכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה לְגוּפָהּ פָּטוּר, אִם כֵּן בְּעִנְיָנֵנוּ גַּם כֵּן נֹאמַר כֵּן דְּהֵיא עַל כָּל פָּנִים מְלֶאכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה לְגוּפָהּ כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ מִתְפָּשֵׁה עַל יְדֵי זֶה, וְאֵינוֹ רוֹצֶה גַּם כֵּן בִּבְרִירַת הַמִּין שֶׁלְּמַעְלָה בְּעֶצֶם, רַק כְּדֵי לְסַלְּקוֹ וּלְהַגִּיעַ לְמִין שֶׁלְּמַטָּה מִמֶּנּוּ, וְאַף דְּשָׁם יֵשׁ עַל כָּל פָּנִים אִסּוּר מִדְּרַבָּנָן וְרַק מִשּׁוּם דִּבְמָקוֹם הֶזֵּקא לֹא גָּזְרוּ הַתִּירוּ, **מִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דִּבְעִנְיָנֵנוּ אֵין לְהַחְמִיר**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ג (ו) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד): **(מ)** תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק״ב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(נ)** וּבֵית מֵאִיר וְחֶמֶד מֹשֶׁה (סק״ב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(י)** חַיֵּי אָדָם (ח״ב כלל טז ס״ה):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו״ע הרב (ס״ד) התיר במין אחד אפילו כדי לאכול לאחר זמן בו ביום.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן שִׁיט

ה רמב״ם פֶּרֶק ח׳ מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת (ה״ג).

לְהֶפֶךְ, שָׂרִי הוֹאִיל וְאֵינוֹ בּוֹרֵר מִן אֶחָד מִתּוֹךְ חֲבֵרוֹ (תרומת הדשן סימן נ״ז). **וְאִם בֵּרַר וְהִנִּיחַ לְאַחַר זְמַן אֲפִלּוּ לִבּוֹ בַּיּוֹם, כְּגוֹן** (טז) * **שֶׁבֵּרַר שַׁחֲרִית לֶאֱכֹל** (ו) **בֵּין הָעַרְבַּיִם, חַיָּב:** ד * **ה״הַבּוֹרֵר** (ו) **פְּסֹלֶת * מִתּוֹךְ אֹכֶל**

בַּאֵר הֵיטֵב

בְּיָדוֹ לְהַנִּיחַ לְסָעֻדָּה אַחֶרֶת לֹא דֶּרֶךְ בְּרִירָה, עַיֵּן שָׁם: (ו) **בֵּין הָעַרְבַּיִם.** הַיְינוּ מִסְּעֻדָּה לִסְעֻדָּה: ד (ו) **פְּסֹלֶת.** וּבְיוֹם טוֹב מִקִּלִּינִן דְּאֵין בְּרִירָה בְּיוֹם טוֹב. וְכֵן כָּתַב בַּיִת

בְּאוּר הֲלָכָה

בָּזֶה, דְּהַתְרוּמַת הַדֶּשֶׁן גּוּפָא מִצַּדַּד מַתְחִלָּה לְהָקֵל אֲפִלּוּ כְּשֶׁנִּתְעָרְבוּ יַחַד הֵיטֵב וְהוּא רוֹצֶה לְבָרְרוֹ כְּדֵי לְהַנִּיחוֹ לְאַחַר זְמַן, וּמְשׁוּם דְּלֹא שַׁיָּךְ שָׁם בּוֹרֵר הֵיכָא דְּכָל מִין נִכָּר בְּפָנֵי עַצְמוֹ, וְלֹא הֶחְמִיר בָּזֶה לְכַסּוּף רַק מִשֶּׁעַם חֲשַׁשׁ חִיּוּב עַיִן שָׁם, וְכֵיוָן דְּבָרְרוֹ בְּעִנְיָנוֹ דְּלֵית בָּזֶה חִיּוּבָא בְּכָל גַּוְנֵי, נִרְאֶה דְּאֵין לְהַחְמִיר בְּדָבָר:

* **שֶׁבֵּרַר שַׁחֲרִית. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (ס״ק טז), כֵּן כָּתְבוּ בְּסֵפֶר תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס״ק יא). וּבְסֵפֶר מַעֲשֶׂה רוֹקֵחַ (על הרמב״ם שם) וְעוֹד אַחֲרוֹנִים. וְיֵשׁ אַחֲרוֹנִים **וְהַמְּגַן אַבְרָהָם** (סק״ו, ע״ש) **מִכְּלָלָם שֶׁהֶעְתִּיקוּ דְּלֶעְנְיַן שֵׁנִי מִינֵי אֳכָלִים נִשְׁתַּנָּה הַדִּין מִן בּוֹרֵר אֹכֶל מִפְּסֹלֶת, וְלֹא נִקְרָא לִבּוֹ בַּיּוֹם כִּי אִם מִסְּעוּדָה לִסְעוּדָה, הֵא אַחַר שֶׁאָכַל הַסְּעוּדָה וּמֻכָן לִסְעוּדָה הָאֲחֶרֶת, אַף שֶׁהוּא עֲדַיִן זְמַן מַפְלִג לָהּ, מִכָּל מָקוֹם בִּכְלָל לְאַלְתַּר הוּא.** [א] **וְיֵשׁ לְזַהֵר בָּזֶה, דְּנוֹגֵעַ בְּאִסּוּר דְּאוֹרַיְיתָא:**

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בְּרִירָה, וְעַל כֵּן צָרִיךְ לְבָרֵר זֶה הַמִּין שֶׁרוֹצֶה לְטֹל עַכְשָׁיו וְהַשְּׁאָר יִשָּׁאֲרוּ עַל מְקוֹמָם וְלֹא לְהַפּוּךְ. וְאָפְשָׁר דְּאִם תְּלוּיִים כְּמָה בְּגָדִים עַל הַכּוֹתֶל וּמְחַפֵּשׁ אַחַר בְּגָדוֹ שֶׁרוֹצֶה עַכְשָׁיו לְלָבְשׁוֹ, וְעַל יְדֵי זֶה מֻכְרָח לְסַלֵּק מִתְּחִלָּה כָּל שְׁאָר הַבְּגָדִים, לֹא הָוֵי בְּכְלָל בּוֹרֵר, וְכֵן אִם מֻנָּחִים בְּקַעֲרָה כַּמָּה מִינִים יַחַד זֶה עַל זֶה, וְהַמִּין שֶׁרוֹצֶה לֶאֱכֹל מֻנָּח לְמַטָּה, וּמְסַלֵּק אֵלּוּ שֶׁמֻּנָּחִין לְמַעְלָה כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לְהַגִּיעַ לְהַמִּין שֶׁלְּמַטָּה וְלִטְּלוֹ, לֹא הָוֵי בְּכְלָל בּוֹרֵר. וְעַיֵּן בְּבֶאוּר הֲלָכָה (ד״ה לאכול): **(טז) שֶׁבֵּרַר שַׁחֲרִית וְכוּ'.** וְהוּא הַדִּין אִם

ד * הַבּוֹרֵר פְּסֹלֶת וְכוּ'. זֶהוּ לְשׁוֹן הָרַמְבַּ״ם (שם), **וְהַיְינוּ אֲפִלּוּ לְאַלְתַּר, דְּאִי לְאַחַר זְמַן אֲפִלּוּ אֹכֶל מִתּוֹךְ פְּסֹלֶת חַיָּב, וְכֵן אִיתָא בְּבֵית יוֹסֵף** (ד״ה ומ״ש ומכל מקום).

וְיֵשׁ לְהִסְתַּפֵּק אִם שָׁם בּוֹרֵר מֻנָּח דַּוְקָא כְּשֶׁבּוֹרֵר מִקֹּדֶם וּמֻכָן לֶאֱכֹל לְאַלְתַּר, אֲבָל אִם בְּעֵת הָאֲכִילָה גּוּפָא שֶׁאוֹחֵז בְּיָדוֹ וְרוֹצֶה לֶאֱכֹל מוֹצִיא הַפְּסֹלֶת וּמַשְׁלִיכוֹ לֹא שַׁיָּךְ בּוֹרֵר, אַף שֶׁעוֹשֶׂה דָּבָר זֶה קֹדֶם הָאֲכִילָה, דְּזֶהוּ דֶּרֶךְ מַאֲכָל, אוֹ דִּילְמָא לֹא שָׁנָא אֶלָּא צָרִיךְ לְהַשְׁלִיכוֹ אַחַר שֶׁיֹּאכַל דַּוְקָא אוֹ שֶׁיִּשְׁלִיךְ מִן הָאֹכֶל עַמּוֹ. וְמָצָאתִי בְּסֵפֶר בִּרְכֵּי יוֹסֵף (סק״ה) **שֶׁכָּתַב שֶׁנִּתְלַקְּחוּ בְּדָבָר מֻהָר״י אַבּוּלַעְפְיָא** (הו״ד במהרי״ט צהלון) **וּמֹהֲרִי״ט צָהֲלוֹן** (שו״ת סי׳ רנ), **שֶׁמַּהֲרִי״א מַקֵּל וּמַהֲרִיט״ץ אוֹסֵר, וּמִשָּׁעַם זֶה אוֹסֵר לְהַשְׁלִיךְ הַזָּבוּב מִן הַכּוֹס אֶלָּא אִם כֵּן יִשְׁפֹּךְ גַּם כֵּן קְצָת מַשְׁקֶה עִמּוֹ [וְהוּבָא בְּבֵאוּר הֵיטֵב** (סק״ב)**], וְהַתִּיר רַק מִשָּׁעַם אַחֵר, וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסָעִיף ט״ז בְּבֵאוּר הֲלָכָה** (ד״ה אלא), **וְכָתַב הַבִּרְכֵי יוֹסֵף דְּמִסְתִּימַת הַפּוֹסְקִים שֶׁלֹּא חִלְקוּ בָּזֶה מִשְּׁמַע דְּפְסֹלֶת מִתּוֹךְ אֹכֶל אֲפִלּוּ בְּאֹפֶן זֶה חַיָּב. וּבֵינוֹתַי בְּסִפְרִים וּמָצָאתִי שֶׁהָרַאשׁוֹנִים פְּלִיגִי בְּסִבְרָא זוֹ, דְּהִנֵּה בְּחִדּוּשֵׁי הָרַמְבַּ״ן מוֹכֵחַ דִּדְבְרֵי מֻהָר״י אַבּוּלַעְפְיָא הֵנָּ״ל,** דָּזֶה לְשׁוֹן הָרַמְבַּ״ן בְּלִקּוּטָיו עַל שַׁבָּת דַּף ע״ד (ע״א) בְּדִבּוּר הַמַּתְחִיל וְכִי מַתְּר וְכוּ', פֵּרוּשׁ מִסְּבָרָא קָסָבַר רַבָּה וְכוּ' שֶׁאֵין דֶּרֶךְ בְּרִירָה בְּכָךְ אֶלָּא כְּאוֹכֵל וּמְצָא פְּסֹלֶת בְּחֲתִיכָה שֶׁהוּא אוֹכֵל, וּמִפְּרִישׁ פְּסֹלֶת מִתּוֹךְ אֹכֶל הוּא שֶׁמַּתִּיר, הֲרֵי דְּהַרְמְבַּ״ן נָקֵט זֶה לְמִילְּתָא דְּפְשִׁיטָא דְּזֶהוּ לָאו דֶּרֶךְ בְּרִירָה, וְרַב יוֹסֵף דְּפָלִיג שָׁם עַל רַבָּה, הוּא רַק מִטַּעַם אַחֵר כְּמוֹ שֶׁכָּתַב שָׁם בְּהֶדְיָא, וְלָשׁוֹן זֶה שֶׁל הָרַמְבַּ״ן הָעְתִּיק גַּם כֵּן הָרִיטְבָּ״א בְּחִדּוּשָׁיו (חי׳ הר״ן ד״ה מתקיף לה רב יוסף). **אֲמְנָם מִדִּבְרֵי הָרֹא״ש בְּתְשׁוּבָה** (כלל כב סי׳ ט) **וְהָעִתּוּר דְּבָרָיו בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ לְקַמָּן בְּסָעִיף ט״ז, מִשְּׁמַע דְּסִבְירָא לֵיהּ כְּמַהֲרִיט״ץ, דְּלֹא הִתִּיר שָׁם בְּכַמִּים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם תּוֹלָעִים לְסַנֵּן לְתוֹךְ פִּיו עַל יְדֵי מַפָּה, רַק מִטַּעַם דְּמָה שֶׁמְּעַכֵּב בְּשִׁעַת שְׁתִיָּה אֶת הַפְּסֹלֶת שֶׁלֹּא יִכָּנֵס לְתוֹךְ פִּיו אֵין זֶה מַצִּין מִלְּאָכָה וּמֻתָּר, [וְרָצוֹנוֹ לוֹמַר דְּלֹא שַׁיָּךְ שָׁם בְּרִירָה כְּמָה שֶׁמְּעַכֵּב עַל יְדֵי פִּיו], וּמִדְּלֹא קָאָמַר סְתָם דִּבְשָׁעַת שְׁתִיָּה גּוּפָא אֵין שַׁיָּךְ בּוֹרֵר, אֶלָּא וַדַּאי דִּסְבִירָא לֵיהּ כְּמַהֲרִיט״ץ דְּלֹא שָׁנָא**

* **מִתּוֹךְ אֹכֶל וְכוּ'.** וְכֵן כָּתַב הָרַ״ן בְּפֶרֶק כְּלָל גָּדוֹל (לב: ד״ה ונמצא) **בְּשֵׁם** רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל (עד: ד״ה ת״ר היו), וְכָתַב הָרַב הַמַּגִּיד (פ״ח הי״ב) שֶׁכֵּן הִסְכִּים הָרַמְבַּ״ן (עד. ד״ה והתניא) וְשָׁכֵן נִרְאֶה מִן הַהֲלָכוֹת (ר״ף לב:). [לֹא יָדַעְתִּי מְנַיִן לוֹ, דִּילְמָא הָא דְּהֵבִיא הָרִי״ף לְהָא דְּתוּרְמוּס הַיְינוּ שֶׁהוּא חַיָּב לְאַחַר זְמַן, וְאָכַל מִתּוֹךְ פְּסֹלֶת אַף לְאַחַר זְמַן שָׁרֵי, וְלִכְאוֹרָה מַשְׁמַע דְּתוּסְפוֹת מְפָרְשִׁי הָכִי, דִּבְדִבּוּר הַמַּתְחִיל וְלֹא יָדַעְנָא וְכוּ' מְפָרְשִׁי, מַה דְּקָאָמַר שָׁם אִי מִשּׁוּם דְּסִבְרָא אָכַל מִתּוֹךְ פְּסֹלֶת אָסוּר, הַיְינוּ לְאַחַר זְמַן, וּמַמַּיְלָא מַה דְּקָאָמַר גְּמָרָא אַחַר כָּךְ לֵימָא קְסָבַר חִזְקִיָּה אָכַל מִתּוֹךְ פְּסֹלֶת אָסוּר הַיְינוּ גַּם כֵּן בִּלְאַחַר זְמַן, וְעַל זֶה דָּחֵי הַגְּמָרָא דְּתוּרְמוּס בְּפְסֹלֶת מִתּוֹךְ אֹכֶל דְּמָיָא, וּמֵימְרָא דְּאַבַּיֵי דְּמַחֵיב לְאַחַר זְמַן קַאֵי אַפְסֹלֶת מִתּוֹךְ אֹכֶל, וְכֵן נִרְאֶה מִקַּשְׁיַת אַבַּיֵי שָׁם עַיֵּן שָׁם. וְאוּלַי כּוֹנַת הָרַב הַמַּגִּיד הוּא מִדְּקָאָמַר הָרִי״ף סְתָם דְּהַבּוֹרֵר תּוּרְמוּס חַיָּב וְלֹא פֵּרֵשׁ, שְׁמַע מִנַּהּ דִּבְכָל גַּוְנֵי מֵירֵי, וְצָרִיךְ עִיּוּן] וְכֵן כָּתְבוּ בְּסֵמַ״ג (לאוין סה. הבורר) וּסְמַ״ק (מצוה רפב), כָּל זֶה הֵבִיא בְּבֵית יוֹסֵף שָׁם, וְכֵן נִרְאֶה גַּם כֵּן מִדִּבְרֵי הָרֹא״ש (פ״ז סי׳ ד), וְכֵן כָּתְבוּ הָרִיטְבָּ״א (חי׳ הר״ן ד״ה היו לפנינו) וְהַמְאִירִי (ד״ה וזה שבארנו). **וְרָאִיתִי בְּסֵפֶר מַאֲמַר מָרְדְּכַי** (סק״ז) **שֶׁכָּתַב עַל סְעִיף זֶה וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, מִכָּאן נִרְאֶה בְּרוּר דְּמֻה שֶׁנּוֹהֲגִין בְּסְעוּדוֹת גְּדוֹלוֹת וְכֵיוָצֵא לְקָרֵעַ הַדַּג מִגַּבּוֹ וּלְהָסִיר הַשִּׁדְרָה שֶׁבֶּאֱמְצַע, דַּיִשׁ לְזַהֵר בְּשִׁבַּת מִלַּעֲשׂוֹת כֵּן, דְּהָוֵי לֵיהּ בּוֹרֵר פְּסֹלֶת מִתּוֹךְ אֹכֶל דְּחַיָּב אֲפִלּוּ בְּלְאַלְתַּר, אֶלָּא יֵשׁ לְהַשְׁלִיכָהּ לַחוּץ, וְכֵן יִזְהַר כָּל אָדָם שֶׁלֹּא לְהַשְׁלִיךְ עַצְמוֹת הַבָּשָׂר לַחוּץ אֶלָּא בְּדֶרֶךְ אֲכִילָה, דְּהַיְינוּ עָשָׂה שַׁיָּךְ עָלָיו קְצָת בָּשָׂר יֹאחֵז בּוֹ לְאָכֵל מִמֶּנּוּ וּלְהַשְׁלִיכוֹ אַחַר כָּךְ מִיָּדוֹ, [מִלְּשׁוֹן זֶה מַשְׁמַע, דְּאַף בְּעֵת הָאֲכִילָה גּוּפָא צָרִיךְ לְזַהֵר שֶׁלֹּא לְהַפְרִישׁ הָעֲצָמוֹת מִן הַבָּשָׂר וּלְהַשְׁלִיכוֹ לַחוּץ, רַק אַחַר שֶׁכְּבָר קָלַף הַבָּשָׂר וְאָכַל יָכוֹל לְהַשְׁלִיכוֹ, אֲבָל לֹא בְּרִירָא דָּבָר זֶה וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְמַעְלָה** (ד״ה הבורר)], **וְאוֹתוֹ שֶׁאֵין עָלָיו בָּשָׂר אַל יִגַּע בּוֹ, אֶלָּא יֹאכַל הַבָּשָׂר וְהָעֲצָמוֹת יִשָּׁאֲרוּ בְּקַעֲרָה, וְאַחַר כָּךְ יַשְׁלִיכֵם אִם יִרְצֶה, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְהִנֵּה אֵין הָעוֹלָם נִזְהָרִין כְּלָל לְדַקְדֵּק בָּזֶה, דְּהַיְינוּ לֹא מִיבַּעְיָא בְּעֵת הָאֲכִילָה גּוּפָא דְּבָזֶה אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא נוֹכַל לִמְחוֹת בְּיָדָם דְּיֵשׁ לָהֶם עַל מִי לִסְמֹךְ וְכַנַּ״ל** (שם), **אֶלָּא אַף קֹדֶם הָאֲכִילָה, וּכְגוֹן הָאֲנָשִׁים וְנָשִׁים שֶׁמְּכִינִין הַמַּאֲכָל לְהָבִיא לְהַשֻּׁלְחָן, גַּם כֵּן אֵין נִזְהָרִין כְּלָל וְקוֹלְפִין הָעֲצָמוֹת מֵעַל הַבָּשָׂר מִקֹּדֶם, וְאִם כֵּן נִכְשָׁלִין בְּאִסּוּר חִיּוּב חַטָּאת, וְאָמַרְתִּי לְחַפֵּשׂ עֲלֵיהֶם זְכוּת, דְּהַיְינוּ לֹא מִיבַּעְיָא אִם הָעֲצָמוֹת רַכִּיכִי וּרְאוּיִים גַּם כֵּן לֶאֱכִילָה, דְּמָצוּי לֶאֱכֹל דֶּרֶךְ אֲכִילָה, דִּבְזֶה אֵין שָׁם פְּסֹלֶת עֲלֵיהֶם כְּלָל, אֶלָּא אֲפִלּוּ אִם הֵם קָשִׁים, וְהוּא מְשׁוּם כֵּיוָן דְּהָעֲצָמוֹת וְהַבָּשָׂר הֵם בְּחִבּוּר אֶחָד,** שֶׁיָּךְ בְּעִנְיָנוֹ מַה שֶׁהֵבִיא הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן תקי״ד (סק״ד) בְּשֵׁם הַיָּם שֶׁל שְׁלֹמֹה (ביצה פ״א סי׳ מב) לְעִנְיַן לוּזִים וּבְטָנִים **שֶׁנִּשְׁתַּבְּרוּ וְעַדַיִן הֵם בִּקְלִפָּתָן, דְּאַף לְעִנְיַן בּוֹרֵר מִין אֶחָד הוּא וְאֵין שָׁם פְּסֹלֶת עָלָיו, וּבְאֵיזֶה הָעִנְיָן שֶׁתִּתְקַן הָאֹכֶל מִתּוֹךְ הַשּׁוֹמֵר, תִּקּוּן אֹכֶל בְּעָלְמָא הוּא וְאֵין שָׁם מְלָאכָה עָלָיו, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְאַף שֶׁדָּחָה הַמָּגֵן אַבְרָהָם דָּבָר זֶה מֵהָא דְּכָתַב הַבַּיִת יוֹסֵף סִימָן שכ״א בְּשֵׁם הַיְרוּשַׁלְמִי** (פ״ז ה״ב) **דְּהַקּוֹלֵף שׁוּמִים וּבְצָלִים חַיָּב מְשׁוּם בּוֹרֵר, דְּחִיְתוֹ הָיְתָה רַק מַה שֶּׁפָּתַם הַיָּם שֶׁל שְׁלֹמֹה וְכָתַב דְּאֵין שָׁם מְלָאכָה עָלָיו, וּמִשְּׁמַע אֲפִלּוּ שֶׁכְּנָוְתוֹ הָיְתָה בָּזֶה אַלְאַחַר זְמַן, וְלָזֶה הִשִּׂיג מַה דְּהַקּוֹלֵף שׁוּמִים וּבְצָלִים, אֲבָל לְאַלְתַּר גַּם הַמָּגֵן אַבְרָהָם מוֹדֶה מְשׁוּם דְּאֵין שָׁם בּוֹרֵר עָלָיו, כְּדְאִיתָא שָׁם בְּבֵית יוֹסֵף עָלָיו, וּבָזֶה מִתְרָץ גַּם כֵּן דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם מֵהַשָּׂגַת הָאֲלִיָּה רַבָּה** (סי׳ תקי סק״ד), **וְאַף הָכָא נָמֵי תִּקּוּן אֹכֶל בְּעָלְמָא הוּא וְאֵין שָׁם מְלָאכָה עָלָיו אֲפִלּוּ כְּשֶׁקּוֹלֵף וְחוֹלֵץ הָעֲצָמוֹת מֵעַל הַבָּשָׂר, וּבִלְבַד שֶׁיִּהְיֶה לְאַלְתַּר, וּכְמוֹ שֶׁם לְעִנְיַן קוֹלֵף שׁוּמִים וּבְצָלִים, אַף דְּגַם שָׁם הַקְלָפָה הוּא פְּסֹלֶת אֲפִלּוּ הָכִי קָיְמָא לַן בְּסוֹף סִימָן שכ״א** (ס״ט) **דְּהַיְינוּ דְּקוֹלֵף כְּדֵי לֶאֱכֹל לְאַלְתַּר דְּמִמֵּילָא מְשׁוּם דְּלְאַלְתַּר אֵין שָׁם פְּסֹלֶת עַל הַקְלָפָה אֶלָּא תִּקּוּן אֹכֶל בְּעָלְמָא, וְאֵין דּוֹמֶה לִפְסֹלֶת דְּעָלְמָא שֶׁהוּא גְּמוּר שֶׁהוּא נִפְרָד מִן הָאֹכֶל, מַה שֶּׁאֵין כֵּן זֶה שֶׁהוּא מְחֻבָּר בְּיִחַד עִם הָאֹכֶל, וְהָכִי נָמֵי בְּעִנְיָנֵנוּ הֵיכָא דְּכָנָתוֹ לֶאֱכֹל לְאַלְתַּר אָמְרִינַן דְּתִקּוּן אֹכֶל בְּעָלְמָא הוּא וְאֵין שָׁם פְּסֹלֶת עֲלֵיהֶם כֵּיוָן דַּעֲדַיִן לֹא נִפְרְדוּ וּמְחֻבָּרִים בְּיִחַד. וְזֶה דָּחַק לוֹמַר דְּדַוְקָא שֶׁם סוֹבֵר הַיָּם שֶׁל שְׁלֹמֹה כֵּן מְשׁוּם שֶׁקְּלִפַּת אֱגוֹזִים הוּא שׁוֹמֵר לַפְּרִי וְכֵן קְלִפַּת הַשּׁוּם, דְּזֶה אֵינוֹ, דְּהַיָּם שֶׁל שְׁלֹמֹה מְדֻמֶּה אִסּוּר בְּרִירָה לְאִסּוּר טְלִטּוּל הַמְּזֻכָּר שָׁם בְּרֹא״ש** (ביצה פ״א סי׳ כג) **וְטוּר, וּבְאִסּוּר טְלִטּוּל מְחֻלָּק שָׁם הָרֹא״ש וְהַטּוּר בְּהֶדְיָא בֵּין עֲצָמוֹת לָזֶה, מְשׁוּם שֶׁהָעֲצָמוֹת כְּבָר נִפְרְדוּ דֵּינוֹ כְּמוֹ אֲגוֹזִים. וְאֵין לְהַקְשׁוֹת עַל דְּבָרֵינוּ מֵהָא דְּאִיתָא בְּסִימָן ש״כ סָעִיף ה׳ דְּרַבֵּנוּ תָּם אוֹסֵר בְּבָסָר לִסְחֹט בְּתוֹךְ הַקְּדֵרָה שֶׁל מַאֲכָל מְשׁוּם דְּבָסָר בְּעָצְמוֹ אֵינוֹ רָאוּי לַאֲכִילָה וְאִם כֵּן הֲוֵי לֵיהּ כְּבוֹרֵר אֹכֶל מִתּוֹךְ פְּסֹלֶת, אַלְמָא דְּאַף שֶׁהַבָּסָר בְּעָצְמוֹ לְכַתְּחִלָּה הוּא עָצָם אֶחָד שֶׁמְּחֻבָּר בּוֹ אֹכֶל וּפְסֹלֶת בְּיִחַד, אֲפִלּוּ הָכִי שַׁיָּךְ עָלָיו מְשׁוּם דְּבַסּוֹף נִבְרָר אֶחָד מֵחֲבֵרוֹ, וְהָכִי נָמֵי דְּכוֹתֵיהּ. וְיֵשׁ לְדַחוֹת מִכָּאן טַעֲמֵי, אֶחָד דְּהָא כָּתַב שָׁם בְּאֵלִיָּה רַבָּה** (סק״ז) **בְּשֵׁם שִׁירֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה** (הגה״ט סק״ז) **דְּהַמְקַל כַּדֵּעָה הָרִאשׁוֹנָה דְּמַתִּיר אַף בְּבָסָר לֹא הִפְסִיד, וַאֲפִלּוּ לְדַעַת רַבֵּנוּ תָּם, מַשְׁמַע בְּתוֹסְפוֹת דַּף קמ״ד עַמּוּד ב׳ דִּבּוּר הַמַּתְחִיל חוֹלֵב דְּאִסּוּרוֹ הוּא מְשׁוּם בּוֹרֵר וְעַיֵּן שָׁם בְּבֵאוּר הֲלָכָה** (ד״ה לאכול) **מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בָּזֶה, וְעַיֵּן בְּאֶבֶן הָעוֹזֵר** (שבת קמד: ד״ה חולב) **שֶׁכָּתַב דְּאַף הָרַ״ן** (ס: ד״ה אמר) **שֶׁהֶעְתִּיק דְּהָוֵי לֵיהּ כְּבוֹרֵר אֹכֶל מִתּוֹךְ פְּסֹלֶת, גַּם כֵּן כַּוָּנָתוֹ דְּהָוֵי לֵיהּ כָּזֶה, וְדָבָר זֶה בְּוַדַּאי לֹא שַׁיָּךְ בְּעִנְיָנֵנוּ. הָיוֹצֵא מִכָּל הַנַּ״ל דְּבְעֵת הָאֲכִילָה גּוּפָא הַמַּאֲכָל וְקוֹלֵף הָעֲצָמוֹת מִן הַבָּשָׂר בְּוַדַּאי לֹא נוֹכַל לִמְחוֹת בְּיָדוֹ, וַאֲפִלּוּ לְתַקֵּן קֹדֶם אֲכִילָה בְּאֹפֶן זֶה, גַּם כֵּן לְדַעַת הָרַמְ״א** (סי׳ תק״י ס״ב) **וְהַמַּהֲרְשַׁ״ל** (י״ש ס״ש שם) **דְּדֶרֶךְ אֹכְלָה הוּא אִם כַּוָּנָתוֹ לֶאֱכֹל הַבָּשָׂר לְאַלְתַּר,** וְיֵשׁ לְצָרֵף לָזֶה גַּם כֵּן דַּעַת אֵיזֶה מִן הָרִאשׁוֹנִים שֶׁהוּבְאוּ בְּבִרְכֵּי יוֹסֵף שֶׁסּוֹבְרִין דְּלְאַלְתַּר מֻתָּר אַף פְּסֹלֶת מִתּוֹךְ אֹכֶל, וְאַף דִּבְרֵיהֶם הָיָה אֶפְשָׁר לְיַשֵּׁב שֶׁלֹּא כְּפִי הַמְּסֻדָּר בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ כְּנַ״ל וְלָכֵן לֹא נוֹכַל לְהָקֵל בְּזֶה אֶלָּא בְּצֵרוּף כָּל הַנַּ״ל, וְכֵן הַנּוֹהֲגִין לְהָקֵל, **אֲבָל לְתַקֵּן דָּבָר זֶה אַלְאַחַר זְמַן כְּמוֹ שֶׁנּוֹהֲגִין בְּסְעוּדוֹת גְּדוֹלוֹת יֵשׁ לְזַהֵר מְאֹד, וּכְמוֹ שֶׁהֶבְאנוּ לְעֵיל בְּשֵׁם הַמַּאֲמַר מָרְדְּכַי,**

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבְשׁוּ״ע הָרַב (ס״ו) כָּתַב: וְאָסוּר לְבָרֵר בֵּידוֹ אֶלָּא אוֹתוֹ הַמִּין שְׁרוֹצֶה לֶאֱכוֹל לְאַלְתַּר וְלֹא מִסְּעוּדָה לִסְעוּדָה [וּבְתַהֲלַ״ד מְבֹאָר שֶׁלֹּא הִתִּיר בְּכָל שְׁנֵי מִינֵי אוֹכָלִים אֶלָּא בִּשְׁנֵי מִינֵי דְּגִים].

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן שִׁיט

קמא. בְּאֵר הַגּוֹלָה

אֲפִלּוּ (יז) **בְּיָדוֹ אַחַת, * חַיָּב.** הַגָּה: וַאֲפִלּוּ הָאוֹכֶל מֻרְבֶּה (יח) וְיֵשׁ יוֹתֵר טָרַח בִּבְרֵרַת הָאוֹכֶל, אֲפִלּוּ הָכִי לֹא יִבְרֹר הַפְּסֹלֶת אֲפִלּוּ כְּדֵי לֶאֱכֹל לְאַלְתַּר (בית יוסף (ד"ה ומ"ש ומכל מקום)): **ה הַבּוֹרֵר תּוֹרְמוֹסִין מִתּוֹךְ פְּסֹלֶת שֶׁלָּהֶם חַיָּב, מִפְּנֵי שֶׁהַפְּסֹלֶת שֶׁלָּהֶם (יט) מַמְתֶּקֶת אוֹתָם כְּשֶׁיִּשְׁלְקוּ אוֹתוֹ עִמָּהֶם, וְנִמְצָא כְּבוֹרֵר פְּסֹלֶת מִתּוֹךְ אֹכֶל וְחַיָּב: ו (כ) יֵאִין מוֹלְלִין מְלֵילוֹת, אֶלָּא מוֹלֵל (כא) * בְּשִׁנּוּי מְעַט בְּרָאשֵׁי אֶצְבְּעוֹתָיו.** הַגָּה: וְאַף עַל פִּי שֶׁמְּפָרֵק הָאֹכֶל מִתּוֹךְ הַשִּׁבֳּלִים, הוֹאִיל וְאֵינוֹ מְפָרֵק רַק כְּלַאַחַר יָד כְּדֵי לֶאֱכֹל שָׁרִי, (כב) וְיֵשׁ (ת) מַחְמִירִין (מרדכי ור"ן פרק קמא דיום טוב (מהלכי פ' תרפ"ת, ר"ן ו. ד"ה ופיכך)). (כג) וְלָכֵן אָסוּר לְפָרֵק הָאֲגוֹזִים לוּזִים אוֹ אֲגוֹזִים

ו שבת (עד.) מימרא דחזקיה וכפרוש רמכב"ם בפרק ח' (שם). ז ביצה י"ב (ע"ב) ובשבת קכ"ח (ע"א) וכחכמים.

בְּאֵר הֵיטֵב

יוסף (ד"ה ומ"ש ומכל מקום), מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ז) עַיֵּן שָׁם, וְכֵן כָּתַב הַיָּם שֶׁל שְׁלֹמֹה פֶּרֶק קָמָא דְּבֵיצָה סִימָן מ"ב: ו (ת) **מַחְמִירִין.** דְּסְבִירָא לְהוּ דְּדַוְקָא לְרַכֵּךְ שָׁרִי, אֲבָל לְפָרֵק הַדָּגָן מִתּוֹךְ הַשִּׁבֳּלִים הֲרֵי תּוֹלָדָה דְּדָשׁ וְאָסוּר. אֲבָל כְּשֶׁנִּתְפָּרְקוּ הַדָּגָן מִן הַשִּׁבֳּלִים מֵעֶרֶב שַׁבָּת מֻתָּר לְקַלְּפוֹ לְכַלֵּי עָלְמָא, עַיֵּן סוֹף סִימָן שכ"א.

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הָיָה זְמַן מֻפְלָג מִסְּעוּדַת בֵּין הָעַרְבַּיִם: **ד (יז) בְּיָדוֹ אַחַת.** אַף דִּלְקַמָּן בְּסָעִיף ז' אִיתָא דִּלְנַפֵּחַ בְּיָדוֹ אַחַת מֻתָּר, הָתָם לָאו דֶּרֶךְ בְּרִירָה הוּא בָּזֶה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּסְתָם בְּרִירָה לֹא מִקְרֵי שׁוּם שִׁנּוּי עַל יְדֵי מָה שֶּׁבֵּרַר בְּיָדוֹ אַחַת. וְיֵשׁ דְּלָא גָּרְסֵי כְּלָל מֻתֶּבֶת אַחַת, וְעִקַּר רְבוּתָא הוּא דַּאֲפִלּוּ בְּיָדוֹ, דִּבְאָכֹל מִתּוֹךְ פְּסֹלֶת מְקִילִינַן בָּזֶה הֵיכָא שֶׁכְּפָנָתוֹ לֶאֱכֹל לְאַלְתַּר, הָכָא חַיָּב: (יח) וְיֵשׁ יוֹתֵר וְכוּ'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּבְיוֹם טוֹב בְּכָהֵאי גַּוְנָא צָרִיךְ לְבָרֵר הַפְּסֹלֶת, קָא מַשְׁמַע לָן דְּשָׁאנֵי הָתָם דְּמִשּׁוּם שִׂמְחַת יוֹם טוֹב הוּא כְּדֵי לְמַעֵט בְּטָרְחָא, אֲבָל הָכָא דֶּרֶךְ בְּרִירָה הוּא: **ה (יט) מַמְתֶּקֶת אוֹתָם.** וּמִבְּלַעְדֵי זֶה הַתּוֹרְמוֹס מַר מְאֹד וְחָשִׁיב כִּפְסֹלֶת, וְהַפְּסֹלֶת אֵינוֹ מַר כָּל כָּךְ, עַל כֵּן חָשִׁיב הַתּוֹרְמוֹס כִּפְסֹלֶת מִתּוֹךְ אֹכֶל: **ו (כ) אֵין מוֹלְלִין וְכוּ'.** מִלֵּילָה הוּא שֶׁמּוֹלֵל הַשִּׁבֳּלִים כְּדֵי לְפָרֵק הַדָּגָן מִתּוֹכָן, וְאָסוּר (יח) מִפְּנֵי שֶׁנִּרְאֶה כְּדָשׁ: **(כא) בְּשִׁנּוּי מְעַט וְכוּ'.** בְּגְמָרָא אֵיתָא שָׁם (קכח.) וּמוֹלֵל בְּרָאשֵׁי אֶצְבְּעוֹתָיו, וְזֶהוּ הַשִּׁנּוּי שֶׁאֵינוֹ מוֹלֵל בְּיָדוֹ, וּמַה דְּקָאָמַר מְעַט, הַיְנוּ שֶׁלֹּא יִמְלוֹל בָּהֶם רַק מְעַט [כֵּן מוּכָח בְּגְמָרָא שָׁם. עוֹלַת שַׁבָּת (ס"ק יא)]. וְהוּא הַדִּין בְּשַׁרְבִיטִין שֶׁל קְטָנִיּוֹת, שֶׁאֵין לְהוֹצִיא מֵהֶן הַקְּטָנִיּוֹת (יט) רַק מְעַט וְעַל יְדֵי שִׁנּוּי. (יג) וְצָרִיךְ עִיּוּן דְּכָל הָעוֹלָם נוֹהֲגִין הֶתֵּר, א]וְצָרִיךְ לוֹמַר כֵּיוָן שֶׁעוֹדָן לַחִין וְאַף הַשַּׁרְבִיט אוֹכְלִין אוֹתוֹ, לֹא הֲוֵי מְפָרֵק, רַק כְּמַפְרִיד אֹכֶל מֵאֹכֶל, אֲבָל יְבַשִּׁין (יג) אוֹ שֶׁאָר מִינֵי קְטָנִיּוֹת שֶׁאֵין הַשַּׁרְבִיטִין רְאוּיִין לַאֲכִילָה, כְּגוֹן פּוֹלִין שֶׁלָּנוּ וְכֵן הַשּׁוּמְשְׁמִין מִקְּלִפָּתָן, אָסוּר לְכַלֵּי עָלְמָא בְּלִי שִׁנּוּי (טו) אַף שַׁדַּעְתּוֹ לֶאֱכֹל מִיָּד. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה בשיבולי): **(כב) וְיֵשׁ מַחְמִירִין.** דְּסְבִירָא לְהוּ דְּדַוְקָא לְרַכֵּךְ הַשִּׁבֳּלִים מֻתָּר עַל יְדֵי שִׁנּוּי אָסוּר, אֲבָל לְפָרֵק הַדָּגָן מִתּוֹךְ הַשִּׁבֳּלִים אַף עַל יְדֵי שִׁנּוּי אָסוּר, אַף שַׁדַּעְתּוֹ לֶאֱכֹל לְאַלְתַּר, מִפְּנֵי שֶׁנִּרְאֶה כְּדָשׁ. אֲבָל כְּשֶׁנִּתְפָּרֵק הַדָּגָן מִן הַשִּׁבֳּלִים מֵעֶרֶב שַׁבָּת, (טו) מֻתָּר לְקַלְּפוֹ לְכַלֵּי עָלְמָא, דְּאֵין זֶה בִּכְלָל מְפָרֵק כְּלָל, וַאֲפִלּוּ לְקַלֵּף הַרְבֵּה מֻתָּר (יז) כְּדְאִיתָא בְּגְמָרָא. וְכָל זֶה כְּשֶׁשַּׁדַּעְתּוֹ לֶאֱכֹל לְאַלְתַּר, כְּדְאִיתָא לְקַמָּן בְּסוֹף סִימָן שכ"א (סי"ט) עַיֵּן שָׁם. וּלְרַכֵּךְ תַּפּוּחַ קָשֶׁה, אֶפְשָׁר דְּמֻתָּר אֲפִלּוּ בְּלִי שִׁנּוּי [פְּרֵי מְגַדִּים (א"א סק"ח)]: **(כג) וְלָכֵן אָסוּר וְכוּ'.** הַיְנוּ אֲפִלּוּ עַל יְדֵי שִׁנּוּי, דִּבְלִי דַּהְרֵי הַגְמָרָא הַשְׁוָה אוֹתָם לְהַדָדֵי, וְרַק עַל יְדֵי שִׁנּוּי יִהְיֶה מֻתָּר לְדַעָה הָרִאשׁוֹנָה וּכְמוֹ שֶׁהוֹכִיחוּ לָזֶה מִסְּגְיָא דְּמַפְנֵי (שבת קכח.). עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה אין מולליין). וְהָמֵגֵן אַבְרָהָם (סק"ח) שְׁתָּמַהּ עַל מַה שֶּׁנּוֹהֲגִין הָעוֹלָם הֶתֵּר בָּזֶה, תְּמִיהָתוֹ הוּא אַף לְדַעָה הָרִאשׁוֹנָה, דְּהָעוֹלָם נוֹהֲגִין לְהָקֵל בָּזֶה אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא עַל יְדֵי שִׁנּוּי [דְּאַיִן לוֹמַר דְּכַנָּתוֹ לְדַעָה שְׁנִיָּה, דְּלֹא שַׁיָּךְ לְהִתְפַּלֵּא עַל זֶה, דְּאוּלַי סְבִירָא לְהוּ כְּדַעָה הָרִאשׁוֹנָה כַּאֲשֶׁר בָּאֱמֶת דַּעַת הָרַמְ"א כֵּן מִדְּמוּכָח בְּדְבָרָיו, וְכֵן כָּתַב הָאֲלִיָּה רַבָּה (סק"י) בְּשֵׁם הַמַּהַרְשַׁ"ל (ישׁ"ש ביצה פ"א סי' לח) וְנַחֲלַת צְבִי דְּהָעֶקֶר כַּדַּעָה הָרִאשׁוֹנָה]. וְהִנֵּה בְּאֲלִיָּה רַבָּה (ס"ק יא) הֵבִיא שֶׁמַּהַרַ"שׁ רָצָה לְצַדֵּד לְתָרֵץ מִנְהַג הָעוֹלָם, עַיֵּן שָׁם שֶׁנִּדְחַק בִּדְבָרָיו, וּבֶאֱמֶת אֵינִי יוֹדֵעַ שׁוּם תֵּרוּץ לָזֶה, דְּבִגְמָרָא הֲנֵי"ל מוּכָח בְּהֶדְיָא דְּאָסוּר לְפָרֵךְ קְטָנִיּוֹת בְּשַׁבָּת וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ. וְדַע עוֹד דְּמִדִּבְרֵי הַט"ז (סק"ד) מַשְׁמַע [ב]דְּאִם נִתְקוּ הַקְּטָנִיּוֹת מִן הַשַּׁרְבִיטִין בִּפְנֵים מֵאַתְּמוֹל לִקַּח הַקְּטָנִיּוֹת מֵהֶן אִם רָצָה לֶאֱכֹל מִיָּד, וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר גַּם כֵּן עַל יְדֵי שִׁנּוּי, וּכְמוֹ שֶׁהוֹכַחְנוּ מִן הַגְמָרָא. וְיֵשׁ לְדַחוֹת בְּאוֹר דִּבְרֵי הַט"ז עַיֵּן (בְּתוֹסֶפֶת שַׁבָּת) [בְּפְרֵי מְגַדִּים (מש"ז סק"ד)]. וּמִסְּתִימַת הַגְמָרָא הֲנֵי"ל מַשְׁמַע דְּאֵין לְחַלֵּק בֵּין נִתְקוּ לְלֹא נִתְקוּ. וְעַיֵּן (בְּפְרֵי מְגַדִּים) [בְּתוֹסֶפֶת שַׁבָּת] (ס"ק יג) שֶׁפָּרַשׁ בּוֹ פֵּרוּשׁ

בְּאוּר הֲלָכָה

וְדוּמְיָא דְּלִקְלוּף שׁוּמִים וּבְצָלִים דְּאָסוּר אֲפִלּוּ זְמַן, וְכִדְאִיתָא בְּסוֹף סִימָן שכ"א עַיֵּן שָׁם. וְכָל זֶה בַּעֲצָמוֹת שֶׁיֵּשׁ עֲלֵיהֶם בָּשָׂר, אֲבָל אוֹתָם הָעֲצָמוֹת שֶׁאֵין עֲלֵיהֶם בָּשָׂר כְּלָל יֵשׁ לְזַהֵר שֶׁלֹּא לְבָרְרָם וּלְהַשְׁלִיכָם מֵעַל הַקְּעָרָה קֹדֶם הָאֲכִילָה, דְּהֲוֵי לֵיהּ פְּסֹלֶת מִתּוֹךְ אֹכֶל דְּשַׁיָּךְ בּוֹ בְּרִירָה אֲפִלּוּ בִּלְאַלְתַּר, אֶלָּא יִטֹּל הַבָּשָׂר וְהָעֲצָמוֹת יַשְׁאִירוּ בַּקְּעָרָה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְמַעְלָה בְּשֵׁם מַאֲמַר מָרְדְּכַי. וְאִם קָשֶׁה לוֹ לְדַקְדֵּק בָּזֶה, יִמְצֹץ בְּפִיו מְעַט כָּל עֶצֶם קֹדֶם שֶׁמַּשְׁלִיכוֹ לַחוּץ, דְּשׁוּב אֵין שָׁם פְּסֹלֶת עָלָיו כְּנַ"ל:

* חַיָּב. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק יז) דַּאֲפִלּוּ לְאַלְתַּר, דְּאִלּוּ לְאַחַר זְמַן אֲפִלּוּ אֹכֶל מִתּוֹךְ פְּסֹלֶת חַיָּב, וְכֵן כָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים. וְהִנֵּה מַה שֶּׁנֹּהֲגִין הָרַבָּה אֲנָשִׁים שֶׁמְּכִינִין מֵאֹכֶל בְּשַׁבָּת קֹדֶם בְּשַׁחֲרִית [הַנַּעֲשָׂה מֵרִגְלֵי בְּהֵמָה] לְהַנִּיחוֹ עַל סְעוּדָה שְׁלִישִׁית, יֵשׁ מֵהֶם שֶׁנִּכְשָׁלִים בְּכַמָּה אִסּוּרִים עַל יְדֵי זֶה, עַל כֵּן מֻכְרָח אֲנִי לְבָאֲרָם כְּדֵי שֶׁיֵּדְעוּ לַעֲשׂוֹת בְּדֶרֶךְ הַתֵּר. א) שֶׁדַּרְכָּן לְקַלֵּף שׁוּמִים וּבְצָלִים וּלְחָתְכָן דַּק דַּק וּלְהַנִּיחַ בְּתוֹכָן, וְיֵשׁ בָּזֶה שְׁנֵי אִסּוּרִים, אֶחָד עַל הַקִּלּוּף כְּיָוֹן דְּהוּא אַלְאַחַר זְמַן חַיָּב מִשּׁוּם בּוֹרֵר, כִּדְאִיתָא בִּירוּשַׁלְמִי (פ"ז ה"ב) וְהוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף סוֹף סִימָן שכ"א וְהֵבִיאוֹ הָרַמְ"א שָׁם בְּהַגָּ"ה, וְעַל כֵּן הָרוֹצֶה לִתֵּן שׁוּמִים וּבְצָלִים אַלְאַחַר זְמַן לֹא יְקַלְּפֵנּוּ, וְאִסּוּר שֵׁנִי עַל הַחִתּוּךְ שֶׁמְּחַתְּכוֹ דַּק דַּק דַּיִּשׁ בָּזֶה מִשּׁוּם טוֹחֵן וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן שכ"א סָעִיף י"ב עַיֵּן שָׁם, דְּלְאַחַר זְמַן לְכַלֵּי עָלְמָא חַיָּב מִשּׁוּם טוֹחֵן וְיֵשׁ הַרְבֵּה שֶׁמַּחְמִירִין בָּזֶה אֲפִלּוּ בִּלְאַלְתַּר עַיֵּן שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק מה), וְלִפְי זֶה אֲפִלּוּ הָאֲנָשִׁים שֶׁמְּכִינִין אוֹתוֹ הַמַּאֲכָל לֶאֱכֹלוֹ לְאַלְתַּר, גַּם כֵּן צְרִיכִין לִזָּהֵר שֶׁלֹּא יַחְתְּכוּ הַבְּצָלִים דַּק דַּק]. ב) אִם הִרְטִיב חַם שֶׁהָיָה סוֹלֶדֶת בּוֹ בְּשָׁעָה שְׁנוֹתְנִין הַבְּצָלִים וְהַשּׁוּמִים לְתוֹכָן, יֵשׁ בָּזֶה גַּם מִשּׁוּם מְבַשֵּׁל אִם הוּא בִּכְלֵי רִאשׁוֹן, וַאֲפִלּוּ אִם הוּא בִּכְלֵי שֵׁנִי יֵשׁ מְחַמִּירִין בָּזֶה, וּבִקְרֵט אִם הָיָה נִכְוִית בּוֹ דְּבוּדְאֵי יֵשׁ לִזָּהֵר בָּזֶה מְאֹד. וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל בְּסִימָן שי"ח סָעִיף ה' עַיֵּן שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן מ"ח, וְדָבָר זֶה מְצוּי מְאֹד אֵצֶל הָאֲנָשִׁים הָאוֹכְלִין אֶת הַמַּאֲכָל הַזֶּה כְּשֶׁהוּא חַם בִּבְקָר וְגַם מְעָרְבִין בְּתוֹכוֹ חֹמֶץ וּפֵרוֹרֵי פַּת יָבֵשׁ, וְעַל כֵּן צְרִיכִין לִזָּהֵר מְזֶּה מְאֹד אֲפִלּוּ בִּכְלֵי שֵׁנִי כְּשֶׁהִרְטִיב חַם שֶׁהָיָד נִכְוִית בּוֹ, וּמֻהָּבְטָן לִזָּהֵר אֲפִלּוּ אִם הוּא יָד סוֹלֶדֶת בּוֹ שֶׁלֹּא לִתֵּן אֵז שׁוּם דָּבָר לְתוֹכוֹ. ג) שֶׁבּוֹרְרִין הָעֲצָמוֹת מִן הַבָּשָׂר וּמַשְׁלִיכִין אוֹתָן לַחוּץ, וְיֵשׁ לְדוֹן בָּזֶה מִשּׁוּם בּוֹרֵר לִכְלֵי עָלְמָא כְּיָוֹן דְּהוּא אַלְאַחַר זְמַן, אִם לֹא שֶׁיִּמְצֹץ כָּל עֶצֶם קְצָת בַּפֶּה קֹדֶם שֶׁיְּזָרְקֵנּוּ וְאָז אֵין שָׁם בּוֹרֵר עָלָיו. וְאוּלַי יֵשׁ לוֹמַר דְּעֶצֶם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מֹחַ נֶחְשָׁב כְּמִין אֹכֶל וּמְבֻשָּׁל דְּכִתְבִנוּ לְעֵיל (ס"ק טז) דְּמִיקְרֵי שְׁנֵי מִינִים, וְעַל כֵּן הַנָּכוֹן לַעֲשׂוֹת כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ:

ו * **בְּשִׁנּוּי וְכוּ'.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק כא). וְדַע דִּבְבֵיצָה י"ב (ע"ב) אֵיתָא דִּנְשָׁאל לְקַמֵּיהּ דְּרָבָא עַל אֵיסּוּרֵיהֶא דְּחַרְדְּלָא מַהוּ לְפָרְסֵי וּמֵיכַל מִנַּיְיהוּ בְּיוֹם טוֹב, וְאָמַר לֵיהּ מוֹלְלִין מְלֵילוֹת וּמְפָרְכִין קְטָנִיּוֹת בְּיוֹם טוֹב, וְדַוְקָא בְּיוֹם טוֹב, אֲבָל בְּשַׁבָּת אָסוּר לְמִלֹּל כִּדְאִיתָא שָׁם, וְהוּא הַדִּין לְעִנְיַן פְּרִיכַת קְטָנִיּוֹת, דְּהֲרֵי הַגְמָרָא הַשְׁוָה אוֹתָם לְהַדָדֵי, וְרַק עַל יְדֵי שִׁנּוּי יִהְיֶה מֻתָּר לְדַעָה הָרִאשׁוֹנָה וּכְמוֹ שֶׁהוֹכִיחוּ לָזֶה מִסְּגְיָא דְּמַפְנֵי (שבת קכח.). עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה אין מולליין). וְהָמֵגֵן אַבְרָהָם (סק"ח) שְׁתָּמַהּ עַל מַה שֶּׁנּוֹהֲגִין הָעוֹלָם הֶתֵּר בָּזֶה, תְּמִיהָתוֹ הוּא אַף לְדַעָה הָרִאשׁוֹנָה, דְּהָעוֹלָם נוֹהֲגִין לְהָקֵל בָּזֶה אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא עַל יְדֵי שִׁנּוּי [דְּאַיִן לוֹמַר דְּכַנָּתוֹ לְדַעָה שְׁנִיָּה, דְּלֹא שַׁיָּךְ לְהִתְפַּלֵּא עַל זֶה, דְּאוּלַי סְבִירָא לְהוּ כְּדַעָה הָרִאשׁוֹנָה כַּאֲשֶׁר בָּאֱמֶת דַּעַת הָרַמְ"א כֵּן מִדְּמוּכָח בְּדְבָרָיו, וְכֵן כָּתַב הָאֲלִיָּה רַבָּה (סק"י) בְּשֵׁם הַמַּהַרְשַׁ"ל (ישׁ"ש ביצה פ"א סי' לח) וְנַחֲלַת צְבִי דְּהָעֶקֶר כַּדַּעָה הָרִאשׁוֹנָה]. וְהִנֵּה בְּאֲלִיָּה רַבָּה (ס"ק יא) הֵבִיא שֶׁמַּהַרַ"שׁ רָצָה לְצַדֵּד לְתָרֵץ מִנְהַג הָעוֹלָם, עַיֵּן שָׁם שֶׁנִּדְחַק בִּדְבָרָיו, וּבֶאֱמֶת אֵינִי יוֹדֵעַ שׁוּם תֵּרוּץ לָזֶה, דְּבִגְמָרָא הֲנֵי"ל מוּכָח בְּהֶדְיָא דְּאָסוּר לְפָרֵךְ קְטָנִיּוֹת בְּשַׁבָּת וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ. וְדַע עוֹד דְּמִדִּבְרֵי הַט"ז (סק"ד) מַשְׁמַע [ב]דְּאִם נִתְקוּ הַקְּטָנִיּוֹת מִן הַשַּׁרְבִיטִין בִּפְנִים מֵאַתְּמוֹל לִקַּח הַקְּטָנִיּוֹת מֵהֶן אִם רָצָה לֶאֱכֹל מִיָּד, וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר גַּם כֵּן עַל יְדֵי שִׁנּוּי, וּכְמוֹ שֶׁהוֹכַחְנוּ מִן הַגְמָרָא. וְיֵשׁ לְדַחוֹת בְּאוֹר דִּבְרֵי הַט"ז עַיֵּן (בְּתוֹסֶפֶת שַׁבָּת) [בְּפְרֵי מְגַדִּים (מש"ז סק"ד)]. וּמִסְּתִימַת הַגְמָרָא הֲנֵי"ל מַשְׁמַע דְּאֵין לְחַלֵּק בֵּין נִתְקוּ לְלֹא נִתְקוּ. וְעַיֵּן (בְּפְרֵי מְגַדִּים) [בְּתוֹסֶפֶת שַׁבָּת] (ס"ק יג) שֶׁפָּרַשׁ בּוֹ פֵּרוּשׁ

שַׁעַר הַצִּיּוּן

מִדְּאוֹרַיְיתָא: **(יג)** עַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה בשיבולי): **(יג)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח): **(יד)** פֵּרוּשׁוֹ: **(טו) דִּלְעִנְיַן מְפָרֵק אֵין נִפְקָא מִינָּהּ בֵּין מִיָּד לְלַאַחַר זְמַן. וְאִי אֵין דַּעְתּוֹ לֶאֱכֹל מִיָּד אֲפִלּוּ עַל יְדֵי שִׁנּוּי אָסוּר, כְּשֶׁאֵר בּוֹרֵר אֹכֶל מִתּוֹךְ פְּסֹלֶת שֶׁאָסוּר בִּלְאַלְתַּר זְמַן, וְדַע וּמוֹלֵל אֵין בּוֹ מִשּׁוּם בּוֹרֵר שֶׁעֲדַיִן יֵשׁ לוֹ פְּסֹלֶת, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּזֶה:** (טז) אַבְרָהָם (שם) בְּשֵׁם הַגְמָרָא (ביצה יג:): **(יז)** בֵּיצָה י"ג עַמּוּד ב' דְּעָבְדָא לֵיהּ כְּסֵי כְּסֵי:

ז' **רש"י** בֵּיצָה דף י"ב עַמּוּד ב' דִּבּוּר הַמַּתְחִיל מוֹלְלִין, **דִּסְבִירָא לֵיהּ דְּהוּא רַק מִדְּרַבָּנָן,** וּמִסְּתַבְּרָא דְּהוֹכָחָתוֹ, דְּאִי לָאו הָכִי לֹא הָיוּ מַתִּירִין בְּיוֹם טוֹב, וּלְפִי מַה דְּמַפֵּיק בְּסוֹף הַסּוּגְיָא דְּדַוְקָא עַל יְדֵי שִׁנּוּי, שׁוּב אֵין רְאָיָה. וְעַיֵּן שַׁבָּת דַּף ע"ג עַמּוּד ב' בְּגְמָרָא תָּנָא הַדָּשׁ וְהַמְנַפֵּץ וְהַמְנַפֵּחַ וְכוּ', **וּפֵרַשׁ רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל** (עד. ד"ה תיר הקוצר) **וְכֵן פֵּרוּשׁ** (ערך פץ) דְּהוּא מְלֵילוֹת שִׁבֳּלִים, **וּמַשְׁמַע דִּסְבִירָא לְהוּ דְּהוּא**

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו"ע הרב (ס"ט) כתב ג"כ שיש ללמד זכות שבעודם לחים מותר. ובסידורו כתב שבעל נפש יחמיר לעצמו כי אין זה היתר ברור. **ב]** וכן כתב בשו"ע הרב (שם). אמנם בסידור כתב: יזהר מאד שלא לאכול בשבת פולין בין חיין בין מבושלים בעודם בשרביטין שלהם ואע"פ שכבר ניתקו הפולין מהשרביט על ידי הבישול ואינן מחוברים בו.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah